

Specialistai prieš smurtą šeimoje

Mokymo vadovas

Autoriai:

Diana Basinskaite

Margarete Berg

Assunta Bigelli

Joëlle Blache

Lucia Ferilli

Antoine Gambin

Sylwia Kurszewska

Liudmila Mecajeva

Sandra Paulos

Ines Polzin

Petra Viegas

Sabine Wiemann

PACT

Promoting Awareness for Cooperation and Training in the Field of Domestic Violence

Projekto koordinatorius::

BUPNET GmbH
Göttingen, Vokietija
www.bupnet.de

AMCV
Lisabona, Portugalija
www.amcv.org.pt

Socialinių inovacijų fondas
Kaunas, Lietuva
www.lpf.lt

Orizzonte
Città della Pieve, Italija
www.orizzonte.info

Opportunities Aid Foundation
Sliema, Malta
www.oafmalta.org

Centre for Continuing Education
Sopot, Lenkija
www.cku.sopot.pl

die Berater
Vienna, Austrija
www.dieberater.com

PACT interneto svetainė www.pact-eu.org

Šis produktas buvo parengtas pagal projektą

PACT
Bendradarbiavimo ir mokymų svarbos kovoje su smurtu šeimoje suvokimo skatinimas
(2009-3404/001-001)

PACT projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai.

Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.

PACT Mokymo medžiaga

Autoriai:

Diana Basinskaite
Margarete Berg
Assunta Bigelli
Joëlle Blache
Lucia Ferilli
Antoine Gambin
Sylwia Kurszewska
Liudmila Mecajeva
Sandra Paulos
Ines Polzin
Petra Viegas
Sabine Wiemann

Redagavo:

Sabine Wiemann

Spausdino:

BUPNET GmbH
Am Leinekanal 4, 37073 Göttingen

Autorinės teisės:

2011, BUPNET GmbH

ISBN:

978-3-00-036310-8

Turinys

1. Įvadas	6
2. PACT mokymo metodas	8
2.1 Mokymo struktūra	8
2.2 Mokymo principai	8
2.3 Techniniai sprendimai	10
3. Mokymo programos turinys	11
3.1 Septyni mokymo moduliai	12
3.2 Mokomosios medžiagos rinkinio išbandymas nacionalinių mokymų metu	13
3.3 Mokymo paketo sudėtinės dalys	14
Modulis 1: Smurtas šeimoje. Bendras įvadas.	16
Skyrius 1: Smurto šeimoje apibrėžimai	18
Skyrius 2: Smurto šeimoje stereotipai	19
Skyrius 3: Smurto šeimoje rūšys	20
Skyrius 4: Smurto šeimoje požymiai	21
Skyrius 5: Smurto šeimoje dinamika	22
Skyrius 6: Smurto šeimoje padariniai	23
Modulis 2: Moterų poreikiai.	24
Skyrius 1: Moterų sprendimą įtakančių veiksnių smurto šeimoje atveju apibrėžimas	26
Skyrius 2: Smurtinio elgesio rizikos įvertinimas. Įvadas	27
Skyrius 3: Moterų poreikių supratimas	29
Skyrius 4: Saugumo planavimas. Įvadas	30
Skyrius 5: Moterų sprendimą įtakančios veiksniai smurto šeimoje atveju. Minčių lietus.	31
Skyrius 6: Smurto rizikos įvertinimas ir saugumo planavimas	33
Skyrius 7: Moterų poreikių ir turimų resursų nustatymas	35
Modulis 3: Specialistų vaidmuo.	36
Skyrius 1: Specialistų rizikos įvertinimas	38
Skyrius 2: Bendravimas – tuščia kėdė	39
Skyrius 3: Moterų įgalinimas	40
Skyrius 4: Atsigavimas	41
Skyrius 5: Specialistų vaidmuo – sudėtingų situacijų įveikimo strategijos	42
Skyrius 6: Antrinė viktimizacija	43
Modulis 4: Įvairūs smurtautojų elgesio keitimo būdai	44
Skyrius 1: Įvadas	47
Skyrius 2: Reikalavimai praktiniam darbui su smurtautojais šeimoje	48
Skyrius 3: Mokymų programa smurtautojams: socialinių ir pilietinių kompetencijų ugdymas	49
Skyrius 4: Reikalavimai specialistams	51
Skyrius 5: Smurtinio elgesio keitimo metodai – Lietuva, Malta, Vokietija	52
Skyrius 6: Specialistų, dirbančių su smurtautojais, atsiliepimai	53
Skyrius 7: Išvados ir rekomendacijos	54

Modulis 5: Teisinis reguliavimas	56
Skyrius 1: Nacionaliniai ir tarptautiniai teisės aktai	58
Skyrius 1: Užsiėmimas 1: Teisinių aspektų pasauliniame lygmenyje supratimas	60
Skyrius 1: Užsiėmimas 2: Nacionaliniai teisės aktai, draudžiantys smurtą šeimoje	62
Skyrius 1: Užsiėmimas 3: Sunkumai įgyvendinant teisės aktus nacionaliniame	63
Skyrius 2: Teisminis procesas	65
Skyrius 2: Užsiėmimas 1: Pranešimas apie smurto šeimoje atvejį už ir prieš	67
Skyrius 2: Užsiėmimas 2: Baudžiamoji teisės sistema ir aukos lūkesčiai	68
Skyrius 2: Užsiėmimas 3: Nacionalinės teisėkūros procedūros	69
Skyrius 3: Forumas diskusijoms apie įvairius smurto šeimoje aspektus	70
Modulis 6: Tinklai ištekliais, paslaugoms ir bendradarbiavimui	71
Užsiėmimas 1: Minčių lietus	73
Užsiėmimas 2: Teorinė apžvalga ir aptarimas	74
Užsiėmimas 3: Gerosios praktikos pavyzdys – Atvejo analizė	75
Užsiėmimas 4: Individualus darbas ir aptarimas	76
Užsiėmimas 5: Poreikių ir intervencijos suderinimas (e-mokymasis)	77
Užsiėmimas 6: Intervencijos modeliai (e-mokymasis)	78
Užsiėmimas 7: Tinklo kūrimas (e-mokymasis)	79
Užsiėmimas 8: Informacinių ir ryšių technologijų (IRT) taikymas tinkluose	80
Modulis 7: Smurto prevencija	81
Užsiėmimas 1: Apšilimas	83
Užsiėmimas 2: Įvadas: kas esame, ką norime pasiekti	84
Užsiėmimas 3: Savo vertybių suvokimas	85
Užsiėmimas 4: Savo vizijos apibrėžimas : sau ir savo kampanijai	86
Užsiėmimas 5: Ateities planavimas atsižvelgiant į realybę	87
Užsiėmimas 6: E-mokymosi užsiėmimo įvadas: investavimas plačiąja prasme	88

1. Įvadas

Smurtas prieš moteris ir vaikus peržengia visas socio-ekonominės ribas bei paliečia įvairių amžiaus grupių, rasių ar religijų moteris ir vaikus iš skirtingų šalių. Daugybė atliktų tyrimų atskleidė smurtavimo šeimoje faktą bei jo neigiamą poveikį moterims ir vaikams. Projektu PACT siekiama didinti visų Europos institucijų, teikiančių paramą nuo smurto šeimoje nukentėjusioms moterims ir jų vaikams, darbuotojų suvokimą bei informuotumą apie smurto šeimoje reiškinių bei jo pasekmes. Projektas skirtas švietimo ar profesinio ugdymo srityje dirbantiems specialistams, o taip pat ir tiems, kurie teikia smurto šeimoje aukoms įvairaus pobūdžio paslaugas, tokias kaip medicininė ar psichologinė pagalba, prieglobsčio suteikimas prieglaudoje, teisinės konsultacijos ir moterų įgalinimas.

Pagrindiniai PACT tikslai - sukurti mokymo medžiagą, kuri padėtų specialistams pagilinti žinias apie smurtą prieš moteris, o taip pat ir paskatinti visus smurto artimoje aplinkoje prevencijos srityje dirbančių suinteresuotų asmenų bei organizacijų bendradarbiavimą Europos lygmenyje, apsikeitimą patirtimi bei gerosios praktikos pavyzdžiais apie įvairių intervencijos metodų taikymą, taip apsaugant smurto auką bei užtikrinant jai savalaikę bei kokybišką pagalbą.

Mokymo kurse aptariamos visos galimos smurto prieš moteris artimoje aplinkoje formos, kai smurtautojas yra vyras – šeimos narys arba partneris. PACT projekto partneriai suvokia, kad tai tik nedidelė visuomenėje egzistuojančio smurto dalis.

Šiame mokymo vadove pateikiama informacija bei mokymo medžiaga yra susijusi su smurtavimo šeimoje problemomis bei gali būti naudojama įvairių sričių specialistų mokymui.

Ši mokymo programa buvo sukurta projekto PACT “Bendradarbiavimo ir mokymų svarbos kovoje su smurtu šeimoje suvokimo skatinimas” metu. Projektą finansavo Europos Komisija pagal Mokymosi visą gyvenimą programos Grundtvig paprogramę. Projektą įgyvendino Europos Sąjungos konsorciumas, kurį sudarė septynios partnerių institucijos iš Austrijos, Italijos, Lenkijos, Lietuvos, Maltos, Portugalijos ir Vokietijos. Projektas truko nuo 2010 m. sausio mėn. iki 2011 m. gruodžio mėn. Mokymo vadove pateikiama informacija remiasi situacija iki 2011 m. kovo mėnesio. Į pokyčius (pvz. teisinius), įvykusius po šios datos, nėra atsižvelgta. Besimokantiems patariama patiems reguliariai ieškoti naujausios informacijos.

Pirmos projekto įgyvendinimo fazės metu partnerystė vykdė apklausas bei atliko išsamų tyrimą, siekiant nustatyti specialius vietinių organizacijų, dirbančių smurto šeimoje prevencijos srityje, su mokymu ir tarpusavio bendradarbiavimu susijusius poreikius bei pageidavimus.

Visi projekto partneriai atliko savo šalies poreikių švietimo bei mokymų šeiminio smurto srityje analizę, ypatingą dėmesį skirdami turiniui, metodologijai, gerosioms praktikoms bei prieigai prie informacijos bei ryšių technologijų. Taip pat buvo nustatytos probleminės sritys paramą smurto šeimoje aukoms teikiančios grandies viduje, atkreipiant dėmesį į bendradarbiavimo tarp smurto prevencijos srityje dirbančių suinteresuotų asmenų bei organizacijų aspektus. Tarptautinę poreikių analizės sintezę galite rasti PACT projekto internetinėje svetainėje www.pact-eu.org

Atlikti poreikių analizės rezultatai parodė, jog trūksta mokymų smurto šeimoje srityje. Remdamiesi šio tyrimo duomenimis, projekto partneriai išskyrė pagrindines mokymo temas ir jas sugrupavo į septynis pagrindinius mokymo modulius. Tyrimų metu atliktos apklausos dalyviai išreiškė pageidavimą mokintis nuotoliniu būdu, pasinaudojant e-platforma, kadangi tai leistų jiems lanksčiai organizuoti mokymams skirtą laiką bei suteiktų galimybę prisijungti prie platformos bet kurioje vietoje. Visi septyni mokymo moduliai skirti tiek tiesioginiam, tiek e-mokymuisi. Bendra kurso trukmė – 70 akademinų valandų, iš kurių 50 skirta e-mokymuisi.

Kiekviename PACT mokymo modulyje supažindinama su pagrindiniu mokymo principu, o kurso dėstytojams pateikiama svarbi informacija apie pagrindinius mokymo elementus bei jų tarpusavio sąsajas. Įvade pristatomas mišrus mokymosi būdas, apžvelgiama modulių principu parengta mokymo programa bei pateikiamos mokymo pravedimo rekomendacijos.

Mokymo moduliai pateikiami pagal tam tikrą modelį, kuriame išskiriama teorinė modulio temos prielaida, mokymosi tikslai, o taip pat ir mokymosi užsiėmimai bei susijusi literatūra.

2. PACT mokymo metodas

Atlikus poreikių analizę išaiškėjo, jog smurto šeimoje prevencijos srityje dirbančius įvairių lygių bei skirtingą patirtį turinčius specialistus labai domina galimybė mokytis pagal specialiai jiems modulinio principu parengtą mokymosi medžiagą. Todėl, šia mokymo programa siekiama suteikti pagrindines žinias tiems, kurie darbe retai bendrauja su smurto šeimoje aukomis, tačiau dažnai susiduria su smurto šeimoje atvejais, o taip pat pateikti specializuotą informaciją tiems, kurie turi darbo su smurto šeimoje aukomis patirties, tačiau norėtų atnaujinti ar pagilinti jau turimas žinias arba pageidauja sužinoti daugiau apie įvairius darbo smurto šeimoje atvejais principus.

2.1 Mokymo struktūra

Mokymo struktūra remiasi modulinio principu, o tai reiškia, kad mokymo kurso dalys ir skyriai gali būti naudojami atskirai bei pasirenkami įvertinus atitinkamos tikslinės grupės ypatumus bei jų poreikius, o taip pat ir mokymams skiriamą laiką. Dėka savo modulinės struktūros metodologijos, mokymo moduliai bei mokymosi skyriai gali būti sukeičiami, taip sukuriant skirtingas mokymo/mokymosi programas.

Apklausus specialistus kiekvienoje iš septynių projekte dalyvaujančių partnerių šalių paaiškėjo, jog visi apklaustieji pageidavo mokytis pagal lanksčią mokymo programą, kurioje nebūtų erdvės ir laiko apribojimų. Atsižvelgiant į šiuos apklausos duomenis, buvo nuspręsta parengti mokymo kursą, kurio mokymo strategiją sudarytų mišrus mokymosi būdas, leidžiantis mokymąsi klasėje (tiesioginis mokymasis) derinti su e-mokymusi, naudojantis e-platforma, kuri suteikia galimybę besimokančiajam mokytis jam patogiu laiku bei vietoje.

Šis mišrus mokymosi metodas labiausiai tinka heterogeninėms tikslinėms grupėms, kuriose vyrauja skirtinga profesinė, kultūrinė patirtis, o taip pat skiriasi ir turimų žinių bei patirties lygis.

2.2 Mokymo principai

Modulinis PACT mokomosios medžiagos rinkinio principas bei mišrus mokymo būdas buvo pasirinkti siekiant įgyvendinti du pagrindinius visų apklausos dalyvių išreikštus pageidavimus mokymų pobūdžiui:

Lanksčiai pasirenkama mokymams tinkama vieta: derinant e-mokymosi metodus su tiesioginiu mokymu klasėje, besimokantiems suteikiama galimybė mokytis savarankiškai bet kurioje vietoje iki tiesioginio užsiėmimo su dėstytoju. Tai ypač aktualu kaimo vietovėse, kur infrastruktūra nėra labai išvystyta.

Lanksčiai pasirenkamas mokymosi laikas: mišrus PACT mokymosi būdas siūlo savarankiškam mokymuisi skirtus modulius, kuriuos besimokantieji gali baigti jiems patogiu laiku be būtinybės dalyvauti užsiėmime su dėstytoju. Šiuo atveju besimokantieji yra skatinami pasidomėti įvairiomis mokymo modulių dalimis, o ne tik skaityti tai, kas jiems patinka, neatkreipiant dėmesio į kitus svarbius mokymosi programos elementus. Svarbu, kad besimokantieji suvoktų, jog visas mokymosi „paketas“ yra naudingesnis, nei atskiros jo dalys, todėl nereikėtų jų ignoruoti.

Pats PACT mokymas remiasi šiais pagrindiniais suaugusiųjų mokymosi principais:

- Savarankiškas mokymasis leidžia besimokantiejiems mokytis pagal savo tempą.
- Mokymu įgyvendinamas netikėtai iškilęs žinių poreikis.
- Mokymasis remiasi patirtimi, t.y. dalyviai (o taip pat ir dėstytojas) mokosi vieni iš kitų.
- Skiriama laiko pamastymams bei atsiliepimams.
- Sukuriama aplinka, kurioje tarp dėstytojo ir besimokančiųjų vyrauja abipusė pagarba.
- Sukuriama mokymuisi patogi aplinka.

Pagrindiniai PACT mokymo kurse taikomi mokymo metodai yra šie:

- *Atvejo analizės* – realių gyvenimo situacijų aprašymas. Šis metodas taikomas apmastymams ir diskusijoms (užsiėmimų klasėje bei e-mokymosi metu);
- *Prezentacijos* – užsiėmimai, kuriuos praveda dėstytojas arba atitinkamos srities specialistas. Šių užsiėmimų metu pateikiama informacija, teorija ar supažindinama su darbo principais (užsiėmimų klasėje bei e-mokymosi metu);
- *Imitavimas* – realių gyvenimo situacijų suvaidinimas (užsiėmimų klasėje bei e-mokymosi metu);
- *Diskusijos grupėse* – dalyviai tarpusavyje dalinasi savo patirtimi, pamastymais ar galimais problemų sprendimo variantais (užsiėmimų klasėje bei e-mokymosi metu);

- *Minčių lietus* – tai besimokančiųjų kūrybingumą skatinantis mokymo būdas pradėti kurios nors temos aptarimą. Mokymų dalyviai raginami atsakyti į užduotą klausimą, o dėstytojas užrašo jų atsakymus lentoje. Tik užrašius visų dalyvių išsakytas mintis galima pradėti grupės diskusiją, jos kritišką įvertinimą, struktūrizavimą ir t.t. (užsiėmimų klasėje metu);
- *Apmastymai* – įvairių klausimynais mokymų dalyviai skatinami įvertinti savo asmenines vertybes, įsitikinimus, savo bendravimo būdus bei turimą patirtį. Šis metodas padeda geriau suprasti savo kultūrą, šališkumą kitų atžvilgiu, patirtį bei įsitikinimus, kurie dažnai nulemia poelgius ateityje bei norą mokytis;
- *Testai* – Moodle platformoje pateikti klausimynai, suteikiantys besimokantiejiems galimybę tiesiogiai patikrinti savo žinias. Besimokantys gali atlikti testą bet kuriuo metu ir gauti savo žinių įvertinimą iš karto po testo atlikimo.
- *Pagalbinės garso/vaizdo mokomosios priemonės*– trumpi vaizdo filmai, naudojami siekiant temai suteikti tikrumo pojūtį. Šiuose filmuose nerodomi jokie smurto veiksmai, o pateikiami pokalbiai su specialistais, dirbančiais smurto šeimoje mažinimo srityje.
- *Veiksmų labirintas* – tai tam tikras interaktyvios atvejo analizės būdas, kai besimokančiajam pateikiama konkreti situacija bei keli galimų situacijos sprendimų variantai. Pasirinkus vieną iš pateiktų atsakymo variantų, pateikiama tokio pasirinkimo rezultato įtakota situacija kartu su keliais tolimesnių veiksmų pasirinkimo variantais. Pateiktų situacijų sprendimų ieškojimas primena „pasivaikščiojimą“ labirinte, todėl ir užsiėmimo pavadinimas yra „Veiksmų labirintas“ (mokymuisi e-platformoje).

2.3 Techniniai sprendimai

PACT mokymo medžiaga pritaikyta tiek savarankiškam darbui pasinaudojant technologijomis, tiek ir mokymuisi klasėje. Internetu pateikiami moduliai skirti savarankiškam mokymuisi individualiai ar grupėje. Šie moduliai pateikiami specialiai sukurtoje Moodle platformoje. Žodis *Moodle* yra *modulinės, objektinės nuotolinio mokymosi aplinkos* trumpinys. Platforma - tai nemokama atviro kodo e-mokymosi platforma (nėra licenzijos mokesčio). Taip pat žinoma, kaip mokymo valdymo sistema (LMS) arba virtuali mokymosi aplinka (VLE). Platforma, kaip dinaminių internetinių svetainių kūrimo ir jų naudojimo mokymams internete, priemonė tapo labai populiaria viso pasaulio edukologų tarpe. E-mokymosi moduliai taip pat gali būti naudojami ir užsiėmimų su dėstytoju metu. Taip pat besimokantieji taip turi galimybę gilinti savo žinias savo ritmu.

Mokantis e-platformoje būtina užtikrinti pastovią interneto jungtį. Efektyviausias mokymosi internete būdas – tai galimybė tiesiogiai susisiekti su dėstytoju iškilus klausimams ar techniniams nesklandumams. Tiesioginių mokymų klasėje metu dėstytojas taip pat turėtų nurodyti

besimokantiejiems e-mokymuisi skirtus modulius bei aptarti su šiais moduliais susijusius savo pastebėjimus, klausimus ar kitus aspektus.

Tai yra mišraus mokymosi programa, tačiau joje yra numatytas ir įvadinis užsiėmimas, kurio tikslas – paaiškinti mokymų dalyviams mokymosi e-platformoje principą bei pagrindines e-platformos funkcijas. Vis dėlto besimokantieji gali rinktis e-mokymosi modulius bei juos mokytis savarankiškai. Pačioje Moodle platformoje pateikiamos naudojimosi platforma instrukcijos. Norint išmokyti dirbti Moodle platformoje, besimokantiejiems tereikia užsiregistruoti. Akivaizdu, jog šiuo atveju atsakymus į bet kokius klausimus, susijusius su modulių turiniu, o taip pat ir techninių problemų sprendimus tenka rasti patiems besimokantiejiems.

3. Mokymo programos turinys

Mokymo programa skirta naudoti atitinkamų profesinių grupių atstovų mokymų metu. Joje pateikiama visoms specialistų grupėms svarbi bendra informacija apie smurtą šeimoje, nukreiptą prieš moteris ir vaikus. Taip pat pateikiama labiau specifinė informacija, skirta specialistams, savo darbe susiduriantiems su smurtavimo šeimoje atvejais. Labai svarbus šios mokymo programos aspektas - tai konkrečių smurto šeimoje prevencijos pavyzdžių, pastaraisiais metais pasiteisinusių kitose šalyse, pateikimas specialistams, savo darbe susiduriantiems su smurto šeimoje aukomis.

3.1 Septyni mokymo moduliai

PACT mokymo medžiagos rinkinį sudaro septyni moduliai:

Smurtas šeimoje. Bendras įvadas.	Apibrėžimai, stereotipai, smurto šeimoje rūšys ir jų požymiai, smurto dinamika, smurto šeimoje poveikis aukoms ir visuomenei.
Moterų poreikiai	Moterų pasilikimą su smurtautoju įtakojantys veiksniai, rizikos įvertinimas, moterų poreikiai
Specialistų vaidmuo	Rizikos įvertinimas, bendravimas su aukomis, moterų įgalinimas ir atsigavimas po patirto smurto, įveikos strategijos, antrinė viktimizacija.
Įvairūs smurtautojų elgesio keitimo būdai	Smurtautojų strategijos ir elgesys, darbas su smurtautojais.
Teisiniai aspektai	Teisiniai aktai, intervencijos būdų taikymas, nacionalinių įstatymų praktinis taikymas.
Bendradarbiavimas tinkle	Tinklų kūrimo strategijos, poveikio darymas ir propagavimas, komandos kūrimas, keitimasis gerąją patirtimi, IRT taikymas tinkluose.
Smurto prevencija	Visuomenės informavimas apie smurtą šeimoje, gerosios praktikos pavyzdžiai.

Mokymų metu nebūtina laikytis aukščiau nurodytos modulių sekos. E-mokymosi metu pats besimokantysis gali pasirinkti kuriuo modulių pradėti, o kuriuo modulių baigti mokymąsi. Vis dėlto, PACT partneriai išskyrė tris tarpusavyje susijusius modulius, kuriuos reikia mokytis pagal aiškiai apibrėžtą sistemą. Šie moduliai – tai *Bendras įvadas*, *Moterų poreikiai* ir *Specialistų vaidmuo*. Šiuose moduliuose pateikiama informacija svarbi visoms specialistų grupėms. Šie trys moduliai – tai puikus įvadas tiems besimokantiesiems, kurie neturi darbo su smurto šeimoje aukomis patirties. Tuo tarpu kiti keturi moduliai yra labiau specifiniai ir gali būti lanksčiai taikomi mokymų metu. Modulinis mokymosi būdas suteikia besimokantiesiems galimybę patiems pasirinkti jiems tinkamiausią mokymosi būdą.

3.2 Mokomosios medžiagos rinkinio išbandymas nacionalinių mokymų metu

Nacionalinių bandomųjų mokymų metu, kurie buvo organizuoti visose septyniose projekto partnerių šalyse, mokymo kursas prasidėjo įvadinio užsiėmimu klasėje, kurio metu dalyviams buvo pristatyta bendra mokymo kurso koncepcija, o taip pat jie susipažino su e-mokymosi aplinka. Bandomieji nacionaliniai mokymai buvo organizuojami taip:

	Tiesioginis mokymas	E-mokymasis
Įvadinis seminaras	4 val.	
Smurtas šeimoje. Bendras įvadas.		6 val.
Moterų poreikiai	3 val.	12 val.
Specialistų vaidmuo	3 val.	12 val.
Įvairūs smurtautojų elgesio keitimo būdai		8 val.
Teisiniai aspektai		8 val.
Bendradarbiavimas tinkle	2 val.	8 val.
Smurto prevencija	2 val.	4 val.
Viso	14 val.	58 val.

Tai nereiškia, kad ateityje visi mokymai turi būti organizuojami būtent šiuo principu. Pati mokymo koncepcija skatina tai daryti kuo lanksčiau. Pavyzdžiui, tiesioginiai mokymai gali būti organizuojami kitaip – vietoje trumpo dviejų-trijų valandų trukmės užsiėmimo dalyviams gali būti pasiūlytas vienos dienos mokymai, kurių metu būtų aptariamose įvairių modulių temos. Taip pat galima skirti po vieną dieną įvadiniam ir baigiamajam užsiėmimui. Kaimo vietovėse, kur prastesnis susisiektis, puikiai pasiteisina mažesnis užsiėmimų klasėje skaičius, bet daugiau laiko skiriant mokymuisi e-platformoje.

Dar viena mokymosi galimybė – tai tik e-mokymosi pasirinkimas, atsisakant mokymosi klasėje. E-mokymosi metu dėstytojas gali suteikti pagalbą iškilus techniniams nesklandumams, o besimokantys turi galimybę mokytis savarankiškai, tačiau šiais atvejais tarpusavyje jie gali bendrauti tik virtualiai, pačioje e-mokymosi platformoje sukurtame forume. Vis dėl to, e-mokymuisi netinka pratimai, skirti darbui grupėse tiesioginio mokymo metu, kai mokymų dalyviai turi analizuoti atitinkamą elgesį ar tam tikrą situaciją. Vien tik e-mokymasis, nors ir turi daug privalumų, neduos tokių rezultatų, kaip kad mišraus mokymosi programa.

Jei besimokantieji neturi galimybės keistis patirtimi bei nuomone, gali atsirasti motyvacijos problemos, nulemsiančios vidutinę mokymų sėkmę. Besivystanti technologija siūlo naudotis greitųjų žinučių siuntimo paslauga, pokalbiais interneto svetainėse bei konferencinio pokalbio galimybę, tačiau mūsų patirtis parodė, jog visa tai negali atstoti tiesioginio bendravimo mokymų klasėje metu.

3.3 Mokymo paketo sudėtinės dalys

PACT mokymo rinkinį sudaro dvi dalys: septynių mokymo modulių bei juose numatytų užsiėmimų aprašymas bei pridėdamas CD, kuriame pateikiama visa mokymosi medžiaga. Septynių mokymo modulių aprašymas skirtas dėstytojams. Juose pristatomas kiekvienas modulis bei aprašomas atitinkamas e-mokymosi modulio skyrius. Įvadinėje modulio pristatymo dalyje pateikiama ši informacija:

- Specifinės modulio temos pagrindimas
- Pagrindiniai modulio tikslai
- Mokymosi rezultatai
- Taikytini mokymo metodai
- E-mokymosi skyrių apžvalga
- Nuorodos papildomam skaitymui

Toliau pateikiamas e-mokymosi modulio aprašymas:

- Pagrindimas
- Mokymosi rezultatai
- E-mokymosi medžiagos ar tiesioginio mokymosi užsiėmimo aprašymas
- Patarimai dėstytojams
- Nurodoma numatyta užsiėmimo trukmė, reikalinga įranga bei mokymo medžiaga, pateikiama tiek e-platformoje, tiek pridedame CD, skirtame tiek tiesioginiam mokymui, tiek ir e-mokymuisi.

Visus e-mokymosi modulius galite rasti PACT prisijungę prie e-mokymosi platformos projekto PACT interneto svetainėje: www.pact-eu.org.

Modulis 1: Smurtas šeimoje. Bendras įvadas.

Įvadas

„Smurtas prieš moteris yra struktūrinė ir visame pasaulyje plačiai paplitusi žmogaus teisių pažeidimo problema. Smurto prieš moteris ištakos glūdi visuomenės struktūrose, kurioms būdinga vyrų ir moterų nelygybė. Smurtas prieš moteris paplitęs visuose visuomenės sluoksniuose visose šalyse, nepriklausomai nuo žmonių amžiaus, išsilavinimo ar jų socialinio statuso ir tai yra pagrindinė kliūtis siekiant užtikrinti lygias moterų ir vyrų galimybes“. (JT Generalinė Asamblėja, 2006). Smurtą prieš moteris galima įvertinti pagal smurtautojo tipą.

Šio mokymo kurso tikslas yra supažindinti jus su įvairiomis smurto formomis, kurias auka gali patirti namuose iš savo smurtaujančio partnerio pusės. Norime pabrėžti, kad viso kurso metu mes aptariame smurtą tarp heteroseksualių partnerių, auginančių vaikus arba jų neturinčių, kur vyras yra smurtautojas.

Šiame pirmame PACT kurso modulyje siekiama supažindinti besimokančius su bendromis smurto šeimoje sąvokomis. Šis kursas skiriamas specialistams, dirbantiems ar planuojantiems dirbti su smurto aukomis.

Tikslas

Šiuo moduliui siekiama pagilinti besimokančiųjų žinias ir suvokimą apie smurto šeimoje reiškinių, jo požymius, formas, dinamiką, paplitimą bei daromą poveikį.

Mokymosi rezultatai

Baigę šį modulį, mokymų dalyviai gebės:

- Apibrėžti smurtą šeimoje;
- Įvardinti ir apibūdinti įvairias smurto formas bei jų požymius;
- Atpažinti ir atmesti stereotipus ir mitus, susijusius su smurtu šeimoje;
- Apibūdinti smurto šeimoje dinamiką;
- Paaikškinti smurto šeimoje padarinius aukoms ir visuomenei;
- Išsakyti savo nuomonę modulyje pateiktais klausimais.

Taikytinas mokymo metodas

Šis modulis prieinamas tik mūsų virtualioje mokymo platformoje. Modulį sudaro šeši e-mokymosi skyriai. Bendra mokymosi trukmė – apie šešias valandas.

E-mokymosi skyrių apžvalga

Skyrius Nr.1 – Smurto šeimoje apibrėžimai
Skyrius Nr.2 – Smurto šeimoje stereotipai
Skyrius Nr.3 – Smurto šeimoje tipai
Skyrius Nr.4 – Smurto šeimoje požymiai
Skyrius Nr.5 – Smurto šeimoje dinamika
Skyrius Nr.6 – Smurto šeimoje padariniai

Nuorodos papildomam skaitymui

- JT Smurto prieš moteris panaikinimo deklaracija:
<http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm>
- Europos Sąjungos Taryba: <http://www.coe.int/t/DGHL/StandardSetting/Violence>
- Wave tinklas (Moterys prieš smurtą Europoje): <http://www.wave-network.org>
- Jungtinių Tautų Lygių galimybių ir moterų įgalinimo padalinys:
<http://www.unwomen.org/focus-areas/?show=Violence%20against%20Women>
- Domestic Violence for Beginners, Alisa Del Tufo, ISBN: 0863161731

Skryius 1: Smurto šeimoje apibrėžimai

Pagrindimas

Smurtas šeimoje tai agresyvaus ir grasinamo elgesio, apimančio ir fizinį, emocinį, ekonominį ir seksualinį smurtą modelis, kuriam būdingas bauginimas, izoliacija ir prievarta. Smurtas šeimoje – tai iš anksto apgalvotas elgesys, kuriuo siekiama valdyti ir kontroliuoti kitą asmenį.

Šio mokymo kurso kontekste smurtas šeimoje suprantamas kaip „vyro smurtavimas prieš savo esamą ar buvusią partnerę“. Mes gerai suprantame, kad šis apibrėžimas apima tik nedidelę dalį smurto, vyraujančio mūsų visuomenėje.

Šiame e-mokymosi skyriuje pateikiami įvairūs visuotinai pripažintų tarptautinių organizacijų suformuoti smurto artimoje aplinkoje apibrėžimai, kuriais siekiama padėti žmonėms suvokti smurtinių santykių tarp dviejų žmonių priežastis.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji gebės apibrėžti smurtą šeimoje.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Keletą smurto šeimoje apibrėžimų, kuriuos oficialiai pateikia tokios tarptautinės institucijos, kaip Jungtinės Tautos, rasite dokumente PDF formate, kuris pateiktas e-mokymosi platformoje. Ten pat rasite ir nuorodas papildomam skaitymui.

Patarimai

Šioje mokymosi medžiagoje pateikiami oficialūs smurto prieš moteris ir smurto šeimoje apibrėžimai. Atlikti tyrimai rodo, jog dauguma smurto šeimoje atvejų vyrai smurtuoja prieš moteris. Dėl šios priežasties, mes supažindinsime jus su įvairiomis smurto formomis, kurias auka gali patirti namuose iš savo smurtaujančio partnerio pusės heteroseksualių santykių atveju.

Užsiėmimo pobūdis
Individualus darbas

Laikas
Trukmė: 30 min.

Įranga
kompiuteris

Mokymo medžiaga
1.1.1 Smurto šeimoje apibrėžimai

Skyrius 2: Smurto šeimoje stereotipai

Pagrindimas

Stereotipai (pavadinimas kilęs iš graikų kalbos: *stereós* = tvirtas, *týpos* = įvaizdis) – tai standartizuotos ir supaprastintos žmonių mąstymo apie kitus schemas, kaip kad išankstinis žinojimas, paremtas prielaidomis.

Smurtą šeimoje supa daug stereotipų.

„Tai dėl alkoholio vyrai smurtauja“.

Dauguma geriančių vyrų nesmurtauja. Alkoholis gali paskatinti smurto proveržį namuose, bet jis nėra smurto priežastis. Smurtas negali būti pateisinamas girtuokliavimu. Kaip išgėrę vairuotojai negali pasiteisinti savo elgesiu kelyje, taip ir smurtaujantys vyrai negali pagrindine smurto priežastimi nurodyti alkoholį.

Šiame skyriuje aptariami dažniausiai pasitaikantys stereotipai ir mitai, o taip pat pateikiami ir faktai, padedantys atsikratyti šių išankstinių įsitikinimų.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji sužinos apie labiausiai paplitusius smurto šeimoje stereotipus bei galės įvertinti savo įsitikinimus.
- Besimokantieji supras stereotipų poveikį visuomenei.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Klausimynas, kuriame patvirtinus ar paneigus kiekvieną pateiktą teiginį, galima įvertinti savo paties stereotipus.
- Kiekvieną pateiktą stereotipą apibendrinanti informacija.
- Paveikslukai su komentarais, kurie padeda suvokti stereotipų poveikį.
- Nuorodos papildomam skaitymui.

Patarimai

- Tiesioginių mokymų klasėje metu patys dėstytojai turėtų vengti stereotipinių išsireiškimų pateikiant poras tam tikrų kasdienio gyvenimo situacijų pavyzdžius („vyras darbe“, „moteris namie su vaikais“)...

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Trukmė: 1 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

1.2.1 Testas „Stereotipai“

1.2.2. Papildoma medžiaga testui „Stereotipai“

1.2.3 Paveikslėliai „Stereotipai“

1.2.4 Stereotipų vaidmuo

Skryrius 3: Smurto šeimoje rūšys

Pagrindimas

Smurtas šeimoje gali pasireikšti įvairiai – tai gali būti fizinis smurtas, seksualinė prievarta, emocinė prievarta, bauginimas, ekonominių išteklių atėmimas ir grasinimas smurtu bei aukos nuosavybės gadinimas.

Šiame e-mokymosi skyriuje didelis dėmesys skiriamas smurtui prieš moteris ir vaikus. Pagrindinis šio skyriaus tikslas yra supažindinti besimokančius su įvairiomis vyrų smurto prieš moteris formomis. Taip pat šiame modulyje supažindinama su smurto šeimoje dinamika.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji gebės atpažinti įvairias smurto šeimoje rūšis.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Savarankiškam mokymuisi skirtos skaidrės, aiškinančios skirtingas smurto šeimoje formas.

Patarimai

- Nors skaidrėse nėra jokio smurto šeimoje atvejų aprašymo, vis tik ši mokymosi medžiaga gali stipriai paveikti tuos besimokančiuosius, kurie yra patys išgyvenę smurtą. Šiuo atveju, jei yra poreikis, būtinas dėstytojo palaikymas.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 1 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

1.3.1 Smurto šeimoje rūšys

Skyrius 4: Smurto šeimoje požymiai

Pagrindimas

Niekada neįmanoma tiksliai pasakyti, ar tam tikras asmuo patiria smurtą šeimoje. Tiek smurtautoju, tiek smurtaujančiu gali būti bet kuris iš mūsų. Smurto aukos nebūtinai turi būti nuolankūs bei nepasitikintys savimi, o smurtautojai ne visada sudaro agresyvaus ar kupino neapykantos žmogaus įvaizdį. Dauguma smurtą šeimoje patiriančių žmonių nelinkę apie tai pasiguosti kitiems. Taigi, kaip suprasti, jog yra smurtaujama?

Šiame e-mokymosi kurse supažindinama su galimo smurto požymiais, kurių dėka galima būtų suprasti, ar moteris šeimoje patiria smurtą. Taip pat atkreipiamas besimokančiųjų dėmesys į tai, kad kai kurie smurtavimo šeimoje požymiai nėra akivaizdūs arba jie gali būti iš viso nepastebimi.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji sužinos, kad smurto šeimoje požymiai nevisada yra matomi.
- Besimokantieji gebės atpažinti smurto šeimoje požymius.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Savarankiškam mokymuisi skirtos skaidrės apie skirtingus smurto šeimoje požymius.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 1 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

1.4.1 Smurto šeimoje požymiai

Skyrius 5: Smurto šeimoje dinamika

Pagrindimas

Kiekviena prievartos forma yra ypatinga savaip, vis dėl kiekvienas smurto atvejis įvykdomas pagal tam tikrą planą, kuris psichologų yra įvardijamas kaip smurtinio elgesio ciklas.

Smurtas šeimoje yra iš anksto apgalvotas elgesys, kurio tikslas yra tikslingai valdyti ir kontroliuoti partnerį. Smurtautojų elgesys su savo partneriais gali būti grindžiamas prievarta ir įžeidinėjimais. Kai kurių smurtautojų elgesiui su partneriais būdingi fiziniai sužalojimai, kurie pažeidžia auką tiek fiziškai, tiek psichologiškai, bet galimas ir emociškai įžeidžiantis elgesys, psichologiškai žlugdantis auką.

Šiame e-mokymosi skyriuje besimokantys supažindinami su skirtingose gyvenimo stadijose pasireiškiančiu smurtu šeimoje (smurtinių veiksmų ciklas). Be to, ypatingai akcentuojama tai, kad smurtas šeimoje - tai smurtinių veiksmų planas (galios ir kontrolės ratas), kurį sudaro fizinis, seksualinis, psichologinis ir ekonominis smurtas.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji sužinos apie smurto šeimoje dinamiką bei apie tai, kad dauguma atvejų smurtautojas yra linkęs pakartotinai smurtauti.
- Besimokantieji sužinos apie įvairias smurtinio elgesio formas, kurių dėka smurtautojas įgauna galios prieš savo auką bei gali ją kontroliuoti (Duluth galios ir kontrolės ratas).

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Diagrama, vaizduojanti smurto ciklą.
- Informacija apie galios ir kontrolės ratą, dar žinomą kaip Duluth modelis.
- Diagrama, vaizduojanti galios ir kontrolės ratą, kuris atspindi smurtautojo elgesio ypatumus jam siekiant kontroliuoti ar pažeminti savo partnerę.
- Klausimai pamastymui. Forumas e-mokymosi platformoje.

Patarimai

- Smurto dinamikos tema toliau aptariama modulio Nr. 4, skyriuje Nr.3, kuriame pristatomi smurtautojų elgesio metodai. Modulio Nr.4 trečiame skyriuje besimokantiems yra skirtas:
 - atitikmens suradimo pratimas: bendradarbiavimo aplinkos be smurto šeimoje kūrimas.
 - Skaitiniai, atskleidžiantys smurtinio elgesio priežastis.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 1 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

1.5.1 Smurto ratas

1.5.2 Duluth smurto rato pristatymas

1.5.3 Duluth smurto ratas

1.5.4 Klausimai pamastymui

Skvrius 6: Smurto šeimoje padariniai

Pagrindimas

Smurto šeimoje padarinius jaučia tiek platesni visuomenės sluoksniai, tiek ir kiekviena smurto auka. Smurto šeimoje padariniai pasireiškia ne tik sveikatos sutrikimais, bet ir dideliais socialiniais ir ekonominiais kaštais, kurie atsiliepia visuomenei: moterys patiria izoliaciją, gebėjimą dirbti, praranda darbo užmokesčius, nedalyvauja įprastose veiklose, negali pilnai pasirūpinti savimi ir savo vaikais.

Šiame skyriuje atskleidžiami smurto šeimoje padariniai tiek aukoms, tiek ir visuomenei.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji sužinos apie santykių, kuriuose vyrauja smurtas, padarinius aukoms ir visuomenei.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Pateikto atvejo analizė. Ištrauka iš smurtą namuose išgyvenusios moters dienoraščio, kurioje atsispindi smurtinių santykių poveikis aukai.
- Informacija prezentacijos forma, kurioje akcentuojami smurto šeimoje padariniai moterims, vaikams ir visuomenei.

Patarimai

- Šį skyrių galima derinti su moduliu Nr.3, kuriame aptariamas specialistų vaidmuo.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 1 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

*1.6.1 Atvejo analizė
1.6.2 Smurto šeimoje padariniai moterims
1.6.3. Smurto šeimoje padariniai vaikams
1.6.4 Smurto šeimoje padariniai visuomenei*

Modulis 2: Moterų poreikiai

Įvadas

Pagrindinis elementas, nulemiantis smurtą patyrusių moterų sprendimą likti su smurtautoju yra smurto šeimoje poveikis moteriai ir vaikams, jų poreikiams bei jų saugumui. Labai svarbu atsižvelgti į šiuos faktorius ir suteikti būtiną paramą, siekiant ugdyti moterų savarankiškumą ir jas įgalinti, kad jos pasiryžtų nutraukti santykius su smurtautoju.

Stengiantis padėti moteris kurti gyvenimą be smurto, labai svarbu įvertinti moters poreikius įvairiuose lygmenyse, kaip pavyzdžiui saugumas, socialinė parama, darbas, gyvenamoji vieta ir t.t., todėl svarbu reguliariai įvertinti rizikos lygį ne tik kritinės situacijos metu, bet ir pastoviai, aukai atsigaunant po išgyvento smurto, o taip pat ir gydantis.

Tikslas

Šio modulio tikslas yra suteikti besimokantiems žinių apie priežastis, nulemiančias aukos pasirinkimą pasilikti su smurtautoju ar jį palikti, ir atitinkamai suteikti smurto aukai kompetentingą pagalbą. Šiuo moduliu siekiama išmokyti mokymų dalyvius parengti saugumo planus, specialiai pritaikytus prie kiekvienos aukos poreikių.

Mokymosi tikslai

Baigę šį mokymo modulį, besimokantieji gebės:

- Apibūdinti pagrindinius faktorius, nulemiančius moterų sprendimą likti ar nutraukti santykius su smurtautoju;
- Suvokti rizikos įvertinimo svarbą bei faktorius, didinančius grėsmę;
- Taikyti rizikos įvertinimo instrumentus;
- Parengti individualų saugumo planą, atsižvelgiant į moters poreikius;
- Suvokti smurto šeimoje aukų bei jų vaikų poreikius;
- Apmąstyti savo reakciją į šiame modulyje aptariamus klausimus.

Taikytinas mokymo metodas

Modulį sudaro septyni skyriai, iš kurių keturi yra skirti mokymuisi e-platformoje, o likę trys taikytini tiesioginio mokymo klasėje metu. E-mokymosi dalis papildo tiesioginio mokymo dalį.

E-mokymosi skyrių apžvalga

Skyrius Nr.2.1 – Moterų sprendimą įtakančių veiksnių smurto šeimoje atveju apibrėžimas.

Skyrius Nr.2.2 – Smurtinio elgesio rizikos įvertinimas. Įvadas.

Skyrius Nr.2.3 – Moterų poreikių supratimas.

Skyrius Nr.2.4 – Saugumo planavimas. Įvadas.

Mokymosi skyrių apžvalga (tiesioginis mokymasis klasėje):

Skyrius Nr.2.5 – Moterų sprendimą įtakančios veiksniai smurto šeimoje atveju.

Skyrius Nr.2.6 – Smurto rizikos įvertinimas ir saugumo planavimas.

Skyrius Nr.2.7 – Moterų poreikių ir turimų resursų nustatymas.

Nuorodos papildomam skaitymui

- Nacionalinė smurto šeimoje pagalbos linija, JAV: : <http://www.thehotline.org/get-help/safety-planning/>
- Rizikos įvertinimas: Jungtinės Karalystės tarpžinybinis pagalbos modelis:
<http://www.communitycare.co.uk/Articles/2007/04/19/104205/Risk-assessment-and-domestic-violence-the-multi-agency-Marac-model-of.htm>

Skyrius 1: Moterų sprendimą įtakojančių veiksnių smurto šeimoje atveju apibrėžimas

Pagrindimas

Dažnai girdime klausimą “Kodėl moterys nenutraukia santykių su smurtautoju?” arba “Kodėl jos tiesiog neišeina”? Iš tiesų, tam yra nemažai priežasčių. Dažniausiai moteriai gali būti pavojinga nutraukti santykius su smurtautoju. Išsiskyrimas galėtų reikšti gyvenimą baiminantis persekiojimo, riziką prarasti mažamečių vaikų globą, galimybę netekti finansinės paramos bei patirti patyčias darbe. Be to, jei moteris namie patiria ekonominį smurtą (žiūr. Modulis Nr. 1, skyrius Nr. 3: Smurto rūšys), o smurtautojas slepia nuo jos pinigus, išsiskyrimas su juo moteriai gali suteikti papildomų sunkumų.

Šiame e-mokymosi skyriuje besimokantys supažindinami su pagrindiniais veiksniais, nulemiančiais moterų pasiryžimą tęsti ar nutraukti santykius su smurtautoju.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės apibūdinti moterų sprendimo nutraukti ar nenutraukti santykius su smurtautoju, priežastis.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose akcentuojami veiksniai, dažniausiai įtakojančys moterų apsisprendimą nenutraukti santykių su smurtaujančiu partneriu, o taip pat ir tie veiksniai, kurių dėka moterys lengviau apsisprendžia palikti smurtautoją.
- Klausimynas, kuriame pateikiama dešimt klausimų su galimybe iš kelių pateiktų atsakymų pasirinkti vieną. Klausimai susiję su moterų sprendimą įtakojančiais veiksniais.

Patarimai

Per pirmąjį šio modulio tiesioginį užsiėmimą dėstytojams patariama pasiteirauti besimokančiųjų, ar jiems pavyko teisingai atsakyti į klausimyne pateiktus klausimus, ir jei reikia – aptarti juos.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 30 min.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

2.1.1 Moterų sprendimą įtakojančys veiksniai

2.1.2 Testas “Įtakojančys veiksniai”

Skryrius 2: Smurtinio elgesio rizikos įvertinimas. Įvadas.

Pagrindimas

Intervencijos proceso metu vienas iš pagrindinių tikslų yra užtikrinti saugumą ir apsaugą nukentėjusioms nuo smurto moterims, todėl specialistai privalo įvertinti bei sugebėti valdyti moteriai gresiantį pavojų. Smurto rizika - tai kažkas neigiamo arba pavojingo, kas gali nutikti. Smurto šeimoje intervencijos metu yra be galo svarbu sugebėti įvertinti gresianti pavojų ir tinkamai parengti paramos ir saugumo planą nuo smurto nukentėjusioms aukoms.

Smurto rizikos įvertinimas – tai formalus priemonių, leidžiančių įvertinti galimą smurtinių veiksmų pasikartojimą bei pasikartojimų skaičiaus greitą didėjimą, taikymas. (Roehl and Guertin, 2000, p.171). Per pastaruosius dešimt metų buvo sukurta įvairių metodų, leidžiančių įvertinti smurtautojų keliamą pavojų bei aukoms gresiančio smurto rizikos lygį.

Nepaisant to, nei viena iš sukurtų priemonių negali efektyviai įvertinti smurto grėsmės lygio. Vis dėlto, šios priemonės padeda sistemingai rinkti duomenis bei juos palyginti su jau turima informacija bei patirtimi ir taip nustatyti, ar smurto aukos gyvybei iškilo pavojus.

Tarpžinybinės agentūros darbo metodas bei bendradarbiavimas yra svarbūs veiksniai, nulemiantys sėkmingą smurto rizikos įvertinimą. Taip yra todėl, kad skirtingų organizacijų specialistai reguliariai keičiasi informacija apie smurto šeimoje atvejus. Nuolatinių susirinkimų metu specialistai aptaria smurto atvejus ir išskiria keliančius didžiausią grėsmę.

Vis dėlto, smurto rizika turi būti įvertinama bendradarbiaujant su smurto šeimoje auka, kad jai būtų galima suteikti paramą ir kartu parengti jos saugumą užtikrinsiančias strategijas.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės atpažinti smurto riziką, su kuria susiduria moteris gyvendama su smurtautoju, o taip pat gebės nustatyti veiksniai, galinčius sumažinti moteriai gresiančią riziką.
- Besimokantys sužinos apie priemones, padedančias atlikti smurto rizikos įvertinimą.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 45 min

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

2.2.2 Kryžiažodis

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Rizikos įvertinimas. Įvadas.
- Kryžiažodis, kuriame besimokantys turi atsakyti į dešimt klausimų, susijusių su įvairiais smurto šeimoje aspektais.
- Rizikos įvertinimui taikomų priemonių pavyzdžiai:
 - The BIG 26: smurto šeimoje intervencijos programa (DAIP), sukurta Duluth mieste, Minesotos valstijoje, JAV. Čia pateikti 26 klausimai, padėsiantys geriau įvertinti smurtautojo keliamą grėsmę.
 - SARA – Smurto tarp sutuoktinių rizikos vertinimo metodika, padedanti teisėsaugos pareigūnams įvertinti smurto šeimoje tikimybę.
 - Smurto šeimoje rizikos įvertinimo modelis (Londono miesto policija).
- Besimokantiems siūloma patiems internete paieškoti informacijos apie savo šalyje taikomus smurto rizikos įvertinimo metodus. Paieškos rezultatus galima aptarti forume arba tiesioginio mokymo klasėje metu.

Patarimai

Kaip teigiama šio užsiėmimo pagrindime, rizikos įvertinimą reikėtų atlikti vadovaujantis tarpžinybinio metodo principu. Daugiau informacijos apie tinklus bei bendradarbiavimą galite pasiskaityti modulyje Nr. 6 „Bendradarbiavimas tinkle“. Konkretūs sėkmingo bendradarbiavimo tinkle pavyzdžiai pateikiami modulyje Nr. 6, skyriuje Nr. 6.

Skyrius 3: Moterų poreikių supratimas

Pagrindimas

Daugumai smurtą šeimoje išgyvenusių moterų tenka kurti naują gyvenimą be smurto. Remiantis šia prielaida, svarbu atsižvelgti į įvairius moters, patyrusios smurtą, gyvenimo aspektus bei įvertinti moters ir jos vaikų poreikius įvairiuose lygmenyse.

Šiame skyriuje ypatingas dėmesys skiriamas moterų poreikiams, kuriuos būtina įvertinti siekiant sėkmingos intervencijos smurto šeimoje atveju. Taip pat aptariami moterų poreikių įgyvendinimui būtinai resursai.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės apibūdinti pagrindinius suaugusio asmens poreikius bei įvardinti specifinius moters, gyvenančios su smurtautoju, poreikius.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Žodžio paieškos pratimas, kurį atliekant besimokantieji turi surasti lentelėje atitinkamą žodį ir taip yra skatinami susimąstyti apie suaugusio asmens poreikius.
- Pagrindinių moters, patyrusios smurtą šeimoje, poreikių sąrašas, į kurį būtina atsižvelgti siekiant padėti smurtą išgyvenusiai moteriai kurti naują gyvenimą.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 20 min.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

2.3.1 Pratimas "Žodžių paieška"

2.3.2 Moterų poreikių sąrašas

Skyrius 4: Saugumo planavimas. Įvadas.

Pagrindimas

Saugumo plano parengimas yra vienas svarbiausių etapų smurto šeimoje intervencijos atveju. Saugumo plano tikslas yra užtikrinti smurtą šeimoje išgyvenusių moterų saugumą ir apsaugą, apsaugant jas nuo galimo smurto veiksmų pasikartojimo ar žmogžudystės.

Saugumo planas turi būti rengiamas įvertinus atlikto rizikos įvertinimo rezultatus bei atsižvelgus į moters poreikius. Saugumo planas rengiamas kartu su smurtą išgyvenusia moterimi gerbiant jos nuomonę ir sprendimus.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji gebės įvardinti sudėtinės saugumo plano dalis.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose akcentuojamos aplinkybės, su kuriomis susiduria saugumo planą rengiantys specialistai. Taip pat patariama į ką svarbiausia atkreipti dėmesį rengiant saugumo planą smurto šeimoje aukoms.
- Atvejo analizė, pateikiama “sudėtingo” pratimo formate. Besimokantiems pristatomas konkretus santykių, kuriuose smurtauja, pavyzdys. Ana ir Jonas gyvena kartu. Jonas sumuša Aną ir jai prireikia medikų pagalbos. Deja, nors Jonas atsiprašo už savo elgesį, jis ir toliau gąsdina ir muša Aną. Šio pratimo metu besimokantys turi įsivaizduoti save Anos vietoje ir pagalvoti apie sprendimus, kuriuos jai reikėtų priimti esamoje situacijoje. Pateikiami įvairūs sprendimų variantai. Besimokantieji turi nuspręsti, kaip turi elgtis Ana, kad sumažintų jai ir jos vaikams gresiančią smurto riziką.

Patarimai

Dėstytojas turi aptarti šį sudėtingą pratimą tiesioginio užsiėmimo klasėje metu, o taip pat skatinti besimokančius aptarti įvairius pratime pateiktų situacijų aspektus.

Užsiėmimo pobūdis
Individualus darbas

Laikas
Trukmė: 15 min.

Įranga
kompiuteris

Mokymo medžiaga
2.4.1 Saugumo planavimas
2.4.2 Atvejo analizė
“Veiksmų labirintas”

Skyrius 5: Moterų sprendimą įtakojantys veiksniai smurto šeimoje atveju. Minčių lietus.

Pagrindimas

Kaip jau buvo minėta, intervencijos smurto šeimoje atveju labai svarbu atsižvelgti į moterų sprendimą įtakojančius veiksnius, nes būtent jie padeda geriau suprasti moters situaciją ir nulemia smurtą šeimoje patyrusios moters priimamus sprendimus.

Sprendimą įtakojantys veiksniai apima tiek individą, tiek jo socialinį ar ekonominį lygį. Būtina atsižvelgti į šiuos veiksnius, siekiant, kad intervencija būtų pritaikyta prie specifinių smurto aukos poreikių.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės apibūdinti konkrečius veiksnius, įtakojančius moters sprendimą likti su smurtautoju, ar nutraukti su juo santykius.

Užsiėmimų tiesioginio mokymo metu aprašymas

- Besimokantys raginami išreikšti savo nuomonę apie veiksnius, galinčius nulemti moterų, patyrusių smurtą šeimoje, sprendimus bei aptarti jų poveikį moterų apsisprendimui.
- Dėstytoji užduodant tam tikrus klausimus dalyviai reiškia įvairias idėjas ir jas užrašo. Klausimų pavyzdžiai:
 - Prisiminkite pirmąjį modulį, kokie yra pagrindiniai smurto šeimoje ypatumai?
 - Kokiomis strategijomis vadovaujasi smurtautojas?
 - Kodėl moteris lieka su smurtautoju, o kodėl ji nusprendžia jį palikti? Kokie veiksniai gali nulemti jos pasirinkimą?
 - * Ar auka pati suvokia, jog tapo smurto šeimoje auka?
 - * Kaip auka gyvens toliau, kai nutrauks santykius su smurtautoju?
 - * Koks smurtautojo požiūris į auką? Koks yra smurtą šeimoje išgyvenusiųjų įvaizdis?
 - * Ar smurto šeimoje atveju kenčia vaikai? Ar jie daro įtaką moters sprendimui likti su smurtautoju ar jį palikti? Kodėl jie įtakoja moters sprendimą ir kaip?
 - * Ar smurto šeimoje auka palaiko ryšius su kitais žmonėmis?
 - * Ar yra paslaugos, kuriomis smurtą šeimoje patirianti moteris galėtų pasinaudoti? Ar jos yra prieinamos?
- Lentoje užrašomi raktiniai žodžiai, reikalingi minčių generavimui.
- Diskusija apibendrinama dar kartą aptariant prezentaciją apie moters sprendimus įtakojančius veiksnius.

Užsiėmimo pobūdis

Darbas su visa grupe

Laikas

Trukmė: x min.

Įranga

kompiuteris, projektorius, konferencinis blonknotas ir rašikliai

Medžiaga

2.1.1 Moterų sprendimą įtakojantys veiksniai

Patarimai

Dėstytojas turėtų prisijungti e-platformoje prie modulių Nr. 1 ir 2 e-mokymosi skyrių bei aptarti smurtui šeimoje būdingas savybes, smurto įtaką moterims ir vaikams bei moters priimamiems sprendimams.

Užsiėmimo metu galima aptarti atsakymus į klausimus, susijusius su moters sprendimą įtakančiais veiksniais, pateiktus e-mokymosi platformoje esančiame klausimyne (skyrius Nr. 1).

Skyrius 6: Smurto rizikos įvertinimas ir saugumo planavimas

Pagrindimas

Viena iš sėkmingos intervencijos sąlygų – rizikos, kurią patiria smurtą šeimoje patyrusi moteris, įvertinimas. Rizikos įvertinimas padeda geriau suprasti esamą situaciją bei moters poreikius, o taip pat padeda parengti tinkamą saugumo planą. Saugumo planas turi būti rengiamas kartu su smurtą išgyvenusia moterimi, gerbiant sprendimus, neverčiant ją elgtis taip, kaip atrodo geriausia specialistui.

Daugiau informacijos apie rizikos įvertinimą pateikiama e-mokymosi platformoje, skyriuje Nr. 2.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės įvardinti rizikos veiksnius, su kuriais susiduria smurtą šeimoje išgyvenusios moterys, o taip pat galės numatyti konkrečiam atvejui tinkantį saugumo planą bei saugumo planavimo strategijas.
- Besimokantys sužinos, kad smurtą išgyvenusios moterys geba pačios priimti sprendimus ir juos reikia gerbti.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Atsižvelgiant į e-mokymosi metu gautas žinias (ypatingai skyriuje Nr.2), dėstytojas paaiškina studentams, kas tai yra rizika ir kodėl svarbu ją įvertinti kuo anksčiau.
- Dėstytojas padalina besimokantiems rizikos įvertinimo lenteles ir paaiškina jose pateikiamus klausimus. Rizikos įvertinimo lentelių pavyzdžiai (sąrašą ir jo aprašymą rasite šio modulio skyriuje Nr. 2):
 - Big 26
 - SARA
 - MPS, kurį parengė Londono policija
 - CAADA
- Mokymų dalyviai analizuoja jiems pateiktą atvejį ir bando pritaikyti rizikos įvertinimo lentelę prie situacijos, aprašytos pateiktame atvejyje.
- Užpildžius rizikos įvertinimo lentelę (tai galima daryti dirbant nedidelėse grupelėse arba visiems kartu), mokymų dalyviai pateikia savo atlikto darbo rezultatus ir juos aptaria.
- Dėstytojas, užduodamas tam tikrus klausimus, padeda besimokantiems išreikšti savo idėjas.
- Diskusijos raktiniai žodžiai užrašomi konferenciniame blonknote arba lentoje.
- Mokymų dalyviams aptarus atlikto darbo rezultatus, dėstytojas apibendrina saugumo planavimo ypatumus.

Užsiėmimo pobūdis

Darbas su visa grupe

Laikas

Trukmė: 1 val. 20 min.

Įranga

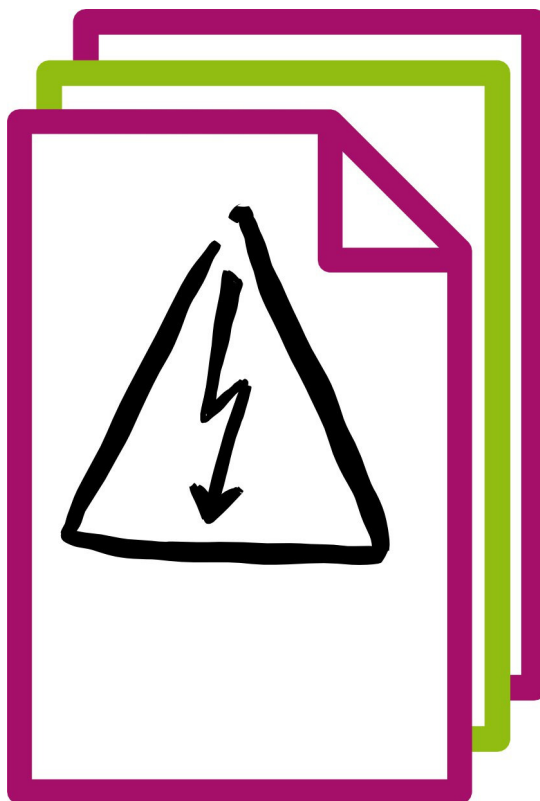
kompiuteris, projektorius, konferencinė lenta ir rašikliai

Mokymo medžiaga

*2.6.1. Atvejo analizė
2.6.2 Rizikos įvertinimas
CAADA
2.6.3 Pavojaus įvertinimas
2.6.4 Rizikos įvertinimas
SARA
2.6.5 Rizikos įvertinimas
Big 26
2.4.1. Saugumo planavimas*

Tips

- Dėstytojas privalo pastoviai pabrėžti, jog saugumo planavimas turi būti rengiamas atsižvelgiant į esamą smurto rizikos lygį.
- Besimokantys gali būti raginami pasidalinti saugumo planavimo patarimais iš savo patirties. Galima paklausti “Ar galite pateikti teigiamų pavyzdžių, kaip jums pavyko kartu su smurtą išgyvenusia moterimi parengti saugumo planą, sumažinusį moteriai gresiančio smurto riziką?”

Skyrius 7: Moterų poreikių ir turimų resursų nustatymas

Pagrindimas

Smurto šeimoje įtaka moteriai yra didžiulė, todėl atliekant rizikos įvertinimą svarbu atsižvelgti į moterų poreikius bei į turimus resursus ir jų alternatyvas. Kuriant gyvenimą be smurto labai svarbu įvertinti moters (ir jos vaikų) poreikius įvairiuose lygmenyse, kaip pavyzdžiui saugumas, socialinė aplinka, darbas, fizinė ir psichologinė sveikata, gyvenamoji vieta ir švietimas.

Šis modulis yra susijęs su moduliu Nr. 3 “Specialistų vaidmuo”, kur daugiausia akcentuojamas efektyvus specialistų bendravimas su smurto aukomis.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės įvardinti specialius smurtą išgyvenusių moterų poreikius įvairiuose lygmenyse.
- Besimokantys gebės pasiūlyti smurtą išgyvenusioms moterims įvairius jų poreikius atitinkančius problemos sprendimo variantus.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Mokymų dalyviai raginami pagalvoti apie specialius smurto aukų poreikius ir užrašyti juos ant kortelių.
- Užrašę savo mintis, mokymų dalyviai jas pristato visai grupei.
- Remiantis pateiktu atveju (žiūr. prieš tai esantį skyrį), dalyvių prašoma individualiai parengti smurtą šeimoje išgyvenusiai moteriai gyvenimo planą, kuriame jie privalo:
 - Išskirti pagal svarbą moters poreikius;
 - Nustatyti saugumo strategijas;
 - Nustatyti reikiamus resursus (atsižvelgiant į esamus resursus).
- Baigę atlikti pratimą, mokymų dalyviai grupėje apibendrina gautus rezultatus bei aptaria smurto aukos poreikius ir prioritetus.
- Dėstytojas apibendrina rezultatus ir atkreipia dėmesį į atskiras temas.
- Užsiėmimo pabaigoje aptariamas pratimas, padaromos išvados pratimui ir visam skyriui

Patarimai

- Kortelės gali būti pakeistos lipniais lapeliais.
- Šis modulis yra susijęs su moduliu “Specialistų vaidmuo” ir ypatingai su skyriumi Nr. 2. Jei mokymų dalyviai neturi informacijos iš šio skyriaus, dėstytojas turi jiems ją pateikti tiesioginio mokymo klasėje metu.

Užsiėmimo pobūdis

Pradžioje dirbama individualiai, o vėliau grupėje.

Laikas

Trukmė: 1 val.

Įranga

kompiuteris, projektorius, kortelės, žymekliai

Mokymo medžiaga

*2.6.1 Atvejo analizė
“Rizikos įvertinimas”*

Modulis 3: Specialistų vaidmuo

Įvadas

Labai dažnai specialistai gana vangiai bendrauja ir bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis, teikiančiomis paramą moterims. Moterims dažnai tenka tą pačią istoriją pasakoti keletą kartu vis skirtingoje vietoje, skirtingiems žmonėms. Taip pagalbos ir patarimų jos sulaukia tik praėjus tam tikram laikotarpiui, kai tuo tarpu joms ir jų vaikams gali išaugti pavojus.

Jau daug metų paramą smurto šeimoje aukoms dažniausiai teikia moterų organizacijos. Šiuo metu, spaudžiant toms pačioms organizacijoms, šalių vyriausybės ir vietinės savivaldos institucijos yra priėmusios įstatymus, įkūrę specialius policijos padalinius, parengę specialias programas bei įkūrę tarnybas, kur rengiami specialistai darbui su smurto šeimoje aukomis.

Sukurtas tarpžinybinės agentūros darbo metodas, t.y. kelių organizacijų, dirbančių smurto šeimoje mažinimo srityje intervencijų koordinavimas pasinaudojant tinklais bei keičiantis informacija (pastogės suteikimas, socialinės paslaugos, švietimas, specialistai, policija, suėmimas, medikų paslaugos, prieglaudos, bendruomeniniai projektai, savanorių sektorius ir pan.). Kai tiek daug profesionalų bei organizacijų įtraukiama į šį procesą labai svarbu, kad kiekvienas jų suvoktų savo vaidmenį bei eilės tvarką pačiame intervencijos procese.

Kontaktų nustatymas bei bendradarbiavimas siekiant sumažinti smurtą šeimoje ar užkirsti jam kelią taip pat aptariamas modulyje Nr.6, kur pateikiami tarpžinybinės agentūros intervencijos projektų pavyzdžiai.

Šiame modulyje pateikiama informacija supažindins besimokančius su specialistų (gydytojų, slaugių, psichologų, socialinių darbuotojų, policijos pareigūnų, teisininkų, mokytojų ir kt.) vaidmeniu tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujant smurto aukoms teikiamos paramos grandyje.

Taikytinas mokymo metodas

Modulis padalintas į šešias potėmes, skirtas specialistams, dirbantiems su smurto šeimoje aukomis: specialistų rizikos įvertinimas, bendravimas su smurto aukomis, moterų įgalinimas, atsigavimas po išgyvento smurto, sudėtingų situacijų įveikimo strategijos specialistams, antrinė viktimizacija. Modulį sudaro viena kitą papildančios e-mokymosi ir tiesioginio mokymosi klasėje dalys.

Tikslas

Šiame modulyje pateikiama informacija siekiama supažindinti besimokančius su specialistų darbu bei jiems tenkančiu vaidmeniu paramos smurto aukoms grandinėje siekiant išplėsti suteikiamą paramą bei užtikrinti, kad moterys ir vaikai nepatirs antrinės viktimizacijos sisteminės pagalbos suteikimo metu. Be to, besimokantys sužinos apie būtinybę specialistams patiems kurti strategijas jų pačių patiriamos rizikos sumažinimui bei apsaugai nuo išsekimo.

Mokymosi rezultatai

Išklause šį mokymo modulį, besimokantys gebės

- Įvardinti veiksniai, įtakojančius specialistų riziką bei galės patarti ką daryti ir kur kreiptis esant skirtingiems rizikos lygiams;
- Tinkamai bendrauti su aukomis, panaudojant skirtingus bendravimo būdus, aktyvų klausymą ir gebėjimus užduoti klausimus; rasti bendrą kalbą su smurta šeimoje išgyvenusiomis aukomis;
- Įvardinti moterų įgalinimo strategijas (sprendimo priėmimas, savarankiškumas, pasitikėjimas savimi) bei taikyti vaidmens modelio metodą;
- Suprasti moterų, išgyvenusių smurtą šeimoje, atsigavimo procesą;
- Suprasti, kaip derinti darbą ir įsipareigojimus šeimai, taip išvengiant išsekimo darbe;
- Paaiškinti antrinės viktimizacijos sąvoką bei įvardinti veiksniai, sąlygojančius antrinės viktimizacijos riziką;
- Išvardinti būdus, kaip išvengti antrinės viktimizacijos;
- Išsakyti savo asmeninę nuomonę visomis modulyje aptartomis temomis.

Kiekvieno skyriaus užsiėmimų apžvalga

Skyrius Nr. 1 Specialistų rizikos įvertinimas

Skyrius Nr.2 Bendravimas

Skyrius Nr. 3 Moterų įgalinimas

Skyrius Nr. 4 Atsigavimas

Skyrius Nr. 5 Sudėtingų situacijų įveikimo strategijos

Skyrius Nr. 6 Antrinė viktimizacija

Skyrius 1 Specialistų rizikos įvertinimas

Pagrindimas

Egzistuoja keletas veiksnių, dėl kurių specialistams, dirbantiems su smurto šeimoje aukomis, tenka labai rizikuoti.

Pagrindinis šio užsiėmimo tikslas - supažindinti besimokančius su rizikos veiksniais, kuriuos specialistai gali išmokti atpažinti ir taip geriau įgyvendinti parengtas intervencijos strategijas.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys sužinos, kaip svarbu įvertinti smurtautojo keliamą smurto riziką jiems patiems ir smurtautojo aukai.
- Besimokantys gebės atpažinti didesnę riziką jiems keliančius veiksnius.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose akcentuojama rizikos lygio nustatymo svarba pateikiant konkretaus atvejo pavyzdį, parodantį kas gali nutikti, jei rizikos įvertinimas nebus atliktas.
- Rizikos įvertinimo klausimyno pavyzdžiai, kuriuos specialistai dažniausiai naudoja moterų rizikos įvertinimui (nuoroda į modulį Nr. 2 “Moterų poreikiai”).

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dėstytojas supažindina besimokančiuosius su keturiais dažniausiai rizikos įvertinimui naudojamais klausimynais (apie juos buvo kalbėta e-mokymosi dalyje platformoje. Aptariami visi rizikos įvertinimo atlikimo etapai.
- Mokymų dalyviai pasiskirsto į nedideles grupes ir parengia rizikos įvertinimo klausimyną, kuriuo galima būtų įvertinti specialistų patiriamą riziką ir kurį galima būtų naudoti kasdieniame darbe. Taip specialistai geriau atsimins, jog labai svarbu patiems pastoviai apsisaugoti nuo galimos rizikos.

Patarimai

Praktiniais rizikos įvertinimo pavyzdžiais gali būti naudojami šie keturi rizikos įvertinimo klausimynai:

- BIG 26 (Duluth, Minnesota) – 26 klausimai smurtautojo keliamo pavojaus įvertinimui
- SARA – Smurto tarp sutuoktinių rizikos vertinimo metodika, padedanti teisėsaugos pareigūnams įvertinti smurto šeimoje tikimybę
- CAADA – rekomenduojamas rizikos indikatorius kontrolinis sąrašas (pietų Velso policija)
- Smurto šeimoje rizikos įvertinimo modelis (London miesto policija)

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas (e-mokymasis)

Darbas su visa grupe arba /mažose grupėse

Laikas

2 val. e-mokymuisi

2 val. tiesioginiam mokymuisi

Įranga

kompiuteris reikalingas e-mokymuisi

Mokymo medžiaga

3.1.1 Specialistų rizikos įvertinimas

2.6.2. CAADA rizikos įvertinimas

2.6.3. Pavojaus įvertinimas

2.6.4 SARA rizikos įvertinimas

2.6.5. Big 26 rizikos įvertinimas

Skyrius 2 Bendravimas – tuščia kėdė

Pagrindimas

Pagrindinis atlieka labai svarbų vaidmenį darbe su šeiminių smurto auka. Šiame modulyje aptariami svarbiausi gebėjimai, būtinai specialistams, dirbantiems su smurto šeimoje aukomis, t.y. gebėjimas aktyviai klausyti bei gebėjimas užduoti klausimus.

Šiame modulyje ypatingas dėmesys skiriamas ir žmonių tarpusavio bendravimo būdams, bendravimo problemoms, kurios iškyla tuomet, kai žmonės nemoka tinkamai išklausyti ką sako kiti.

Užsiėmimo pobūdis

*Individualus darbas (e-mokymasis)
Darbas su visa grupe arba mažose grupėse (jei pasirenkamas darbas mažose grupėse, vieną grupėje turi būti vienos srities specialistai)*

Laikas

*45 min. e-mokymuisi
1.5 val. Tiesioginiam mokymuisi*

Įranga

*kompiuteris
reikalingas e-mokymuisi*

Mokymo medžiaga

*3.2.1 Bendravimas
3.2.2 Atvejo analizė (tiesioginis mokymas)*

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys galės išbandyti savo aktyvaus klausymo ir klausimų uždavimo gebėjimus.
- Besimokantys išmoks suprasti savo ir pašnekovo kūno kalbą.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose ypatingas dėmesys skiriamas pagrindiniams bendravimo veiksniams, tokiems, kaip neverbalinis bendravimas, aktyvus klausymas ir gebėjimas tinkamai užduoti klausimus. Taip pat pateikiami keli patarimai specialistams.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Klasės centre dėstytojas pastato dvi kėdes, vieną prieš kitą.
- Grupė besimokančiųjų susėda ratu apie pastatytas dvi kėdes. Jiems liepiama klausytis ir užsirašinėti tai, kas jiems atrodytų svarbu.
- Remiantis viena iš atvejų analizių pradedamas vaidmens žaidimas, kurio metu dėstytojas atlieka aukos vaidmenį.
- Tuščią kėdę besimokantys naudoja profesionalios apklausos atlikimui. Jei nusprendžiama padalinti visus besimokančiuosius į grupes, viena grupė turėtų atlikti specialistų vaidmenį.
- Specialistas/-ai turi užduoti tuos klausimus, kurie jų manymų yra svarbūs ir būtinai situacijos įvertinimui bei tolimesnės paramos strategijos parengimui.
- Diskusijos pagrindiniai elementai:
 - Grupės atsiliepimai;
 - Patirti sunkumai;
 - Ar pavyko pasiekti tikslą suteikiant paramą moteriai taip, kaip ji iš tiesų to norėjo?

Patarimai

- Tuščia kėdė: smurto aukos vaidmenį visada turi atlikti dėstytojas.
- Jei užsiėmimą praveda du dėstytojai, vienas jų gali žymėtis pastabas ir jas aptarti užsiėmimo pabaigoje. Taip pat abu dėstytojai gali atlikti stebėtojų vaidmenį, žymėtis pastabas ir jas pateikti diskusijos užsiėmimo pabaigoje metu.

Skryrius 3 Moterų įgalinimas

Pagrindimas

Moterų, patyrusių smurtą šeimoje, įgalinimas yra labai svarbus elementas, padedantis joms įgauti pasitikėjimą savimi, keliantis jų savigarbą bei padedantis ateityje išvengti smurto ir prievartos.

Dažnai smurto šeimoje mažinimo srityje dirbantys specialistai nesusugeba tinkamai išklausti moterų ir leisti joms išsipasakoti.

Šiuo modulių siekiama suteikti besimokantiejiems žinių apie moterų įgalinimo svarbą paramos procese.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės apibūdinti moterų įgalinimo strategijas (sprendimų priėmimas, savarankiškumas, pasitikėjimas savimi). Taip pat mokės panaudoti vaidmens modelio principą smurtą šeimoje išgyvenusių moterų socialinės reabilitacijos (nepriklausomybės ugdymo) procese.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose pateikiamos pagrindinės moterų įgalinimo sąvokos bei pabrėžiama įgalinimo svarba.
- Testas įgalinimo tema: tiesa ar netiesa. Pasirinkus atsakymą ir jį pažymėjus, besimokantys gali pamatyti teisingą atsakymą bei komentarus.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

2 val. (e-mokymasis)

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

*3.3.1 Moterų įgalinimas
3.3.2 Testas: tiesa ar netiesa*

Skirius 4 Atsigavimas

Pagrindimas

Atsigavimas po šeimoje patirto smurto aprašomas kaip gilus asmeninių pokyčių procesas, iš naujo atrandant savo tapatybę, pasiryžtant tolimesniam gyvenimui bei aktyviai įsitraukiant į visuomeninę veiklą.

Atsigavimas, kaip išgijimo proceso sudedamoji dalis, yra taip pat ir pagrindinė paramos proceso dalis.

Šiame modulyje specialistai daugiau sužinos apie paramos moterims teikimo būdus viso proceso metu.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji gebės apibrėžti atsigavimo sąvoką smurtą šeimoje išgyvenusių moterų atveju bei supras sudėtinės atsigavimo proceso dalis.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose pateikiami įvairūs atsigavimo po šeimoje patirto smurto apibrėžimai. Ypatingas dėmesys skiriamas veiksams, kurių būtina imtis siekiant padėti moterims atsigauti po patirto smurto.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

1 val (e-mokymasis)

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

3.4.1 Atsigavimas

Skyrius 5 Specialistų vaidmuo – sudėtingų situacijų įveikimo strategijos

Pagrindimas

Įveikimo strategijos – tai kasdieniniame gyvenime patiriamų sudėtingų situacijų įveikimo būdas.

Rengdami sudėtingų situacijų įveikimo strategijas moterims, nukentėjusioms nuo šeimoje patirto smurto, specialistai dažnai pamiršta apie jiems patiems būtinas strategijas, kurios padėtų jiems įveikti jų pačių problemas.

Šiame modulyje specialistams pateikiama informacija apie apsaugą nuo išsekimo bei supažindinama su kitomis strategijomis.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės nustatyti įveikimo strategijas bei jų taikymo efektyvumą.
- Besimokantys įgis žinių, kaip derinant darbą ir įsipareigojimus šeimai (darbo ir šeimos suderinamumas) apsisaugoti nuo išsekimo.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose pateikiamos pagrindinės įveikimo strategijų sąvokos, o taip pat supažindinama su šių strategijų taikymo galimybėmis.
- Skaidrės, kuriose ypatingas dėmesys skiriamas įvairių lygių išsekimo simptomų nustatymui bei pateikiamos strategijos kaip apsisaugoti nuo išsekimo.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dėstytojas apibendrina e-mokymosi medžiagos turinį, pateiktą e-platformoje ir įsitikina, jog visi mokymo dalyviai vienodai supranta temą bei gali atsakinėti į klausimus.
- Besimokantys aptaria jiems pateiktą konkretų atvejį, išskirdami sudėtingų situacijų įveikimo strategijas.
- Grupėje aptariamos pateiktoje situacijoje taikytos įveikimo strategijos. Taip pat besimokantieji skatinami pasidalinti savo patirtimi, kaip išvengti pervargimo.
- Pasibaigus diskusijai visi atlieka išsekimo savikontrolės testą ir gautus rezultatus aptaria grupėje.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas (e-mokymasis)

Darbas su visa grupe
(tiesioginis mokymasis)

Laikas

1 val. (e-mokymasis)

2 val. (tiesioginis mokymasis)

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

3.5.1 Įveikimo strategijos

3.5.2 Išsekimas

3.5.3 Atvejo analizė

3.5.4 Išsekimo savikontrolės testas

Skyrius 6 Antrinė viktimizacija

Pagrindimas

Smurtą šeimoje patyrusi bei pagalbos ieškanti moteris dažniausiai yra labai pažeidžiama ir lengvai gali vėl tapti auka.

Pakartotina viktimizacija – tai specialistų elgesys ir požiūris į nuo smurto nukentėjusią moterį, dažnai pasižymintis aukos kaltinimu ir nejautrumu, taip dar labiau traumuojantis smurto aukas, kurioms suteikiama pagalba.

Dažnai paramos suteikimo sistema virsta antru smurtautoju, kai, pavyzdžiui, moteris verčiama daug kartų pasakoti savo istoriją.

Šiame modulyje pateikiama informacija siekiama atkreipti specialistų, dirbančių su smurto aukomis, dėmesį į šį faktą ir taip padėti jiems išvengti antrinės viktimizacijos situacijos.

Mokymosi tikslai

- Besimokantys gebės paaiškinti, kas tai yra antrinė viktimizacija bei galės įvardinti antrinės viktimizacijos atsiradimą nulemiančius veiksniai.
- Besimokantys gebės numatyti būdus, padėsiančius išvengti antrinės viktimizacijos.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose aiškinamos pagrindinės antrinės viktimizacijos sąvokos, ir supažindinama su antrinę viktimizaciją sąlygojančiais veiksniais. Taip pat pateikiami būdai, galintys padėti išvengti antrinės viktimizacijos

Tiesioginių mokymų užsiėmimų aprašymas

- Dėstytojas apibendrina e-mokymosi medžiagos turinį, pateiktą e-platformoje ir įsitikina, jog visi mokymo dalyviai vienodai supranta temą bei gali atsakinėti į klausimus.
- Mokymų dalyviai analizuoja atvejį, kurį jiems pateikia dėstytojas, išskiria antrinės viktimizacijos požymius bei aptaria jų poveikį smurto šeimoje aukai.
- Grupė aptaria rezultatus ir atskirai surašo visas mintis, kaip galima būtų išvengti antrinės viktimizacijos.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

1 val. (e-mokymasis)

1.5 val. (tiesioginis mokymas)

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

3.6.1 Antrinė viktimizacija (e-mokymasis)

3.6.2 Atvejo analizė

Modulis 4: Įvairūs smurtautojų elgesio keitimo būdai

Įvadas

Kalbant apie vyrų smurtavimą prieš savo partnerę heteroseksualių santykių atveju anksčiau ar vėliau iškyla klausimas, kaip kovoti su vyrų smurtavimu, kaip įsiterpti ir pagerinti esamą situaciją.

Dabar vis daugiau kalbama apie smurto šeimoje daromą žalą ir jo neigiamą įtaką kartu su smurtautoju gyvenančioms moterims ir vaikams. Smurtavimas šeimoje jau nėra tik privatus reikalas, o visos visuomenės problema. Yra nemažai pavyzdžių, rodančių aktyvų visuomenės dalyvavimą sprendžiant smurto šeimoje problemas. Nyderlanduose, vieno miesto meras yra atsakingas už sulaikymo orderio išdavimą, todėl visais smurtavimo šeimoje atvejais policija skambina būtent jam. Taigi, smurto šeimoje problema jau pasiekė ir politinį lygmenį ir jos sprendimas jau nėra priskiriamas tik tam tikrai specialistų grupei (daugiau informacijos modulyje Nr. 5. Teisinis reguliavimas).

Tai, kaip mes suvokiame lyčių vaidmenis, skirtingus lūkesčius ir normas moterims ir vyrams, nulemia, kaip mes elgiamės jausdami visuomenės spaudimą. Visuomenėje vis dar priimtinos vyro elgesio normos, nesmerkiančios naudojančio jėgą ar net smurtaujančio vyro. Tai meta šešėlį ant tradicinio lyčių vaidmens, kuris skiriasi priklausomai nuo šalies ir jos kultūros.

Mokymo kursas, kuriuo siekiama supažindinti su smurtautojų elgesio keitimo metodais ir teorija, tai intervencija konkrečiu atveju ir tai yra logiška. Šis mokymo kursas – tai viena iš smurto visuomenėje prevencijos būdų. Gavus teigiamus tokios intervencijos rezultatus, nutraukiamas smurto ratas ir atsiranda galimybė pakeisti smurtautojo elgesį.

Pirmosios smurtautojo elgesio keitimo programos buvo pradėtos taikyti JAV (pvz. Duluth modelis) ir Kanadoje. Europos šalys ėmėsi ieškoti savo darbo su smurtautojais būdų pasinaudojant JAV patirtimi šioje srityje.

Projekto PACT partneriai siekia supažindinti besimokančius su įvairiais smurtautojų elgesio keitimo metodais, pateikdami Lietuvos, Maltos ir Vokietijos pavyzdžius, kurie dėl kultūrinių bei teorinių skirtumų turi ir panašumų, ir skirtumų.

Kai kurių šalių darbo su smurtautojais metoduose akcentuojamas darbas su smurtautojais, kurių dalyvavimas kursuose daugiau savanoriškas (Lietuva). Tuo tarpu kitose šalyse, kaip Vokietija, dirbama su tais smurtautojais, kurie dalyvauja smurtinio elgesio keitimo kursuose teismo nutarimu siekdami išvengti įkalinimo.

Visų šie darbo metodai remiasi skirtingomis teorinėmis prielaidomis, smurtinio elgesio aiškinimais, požiūriu į lyties aspektus, siūlomo darbo su smurtautojais variantais. Vis dėlto visi šie metodai turi vieną bendrą juos vienijantį bruožą – smurtas prieš intymų partnerį, kaip socialinė elgesio forma, nėra toleruojama.

Šiame modulyje pateikiami trys smurtautojų elgesio keitimo programų pavyzdžiai, kurie dar kartą įrodo, kad kiekviena šalis ieško savo problemos sprendimų būdų. Šiuo moduliu siekiama paskatinti specialistus labiau domėtis įvairiais smurtautojų elgesio keitimo metodais, taikomais ne tik savo, bet ir kitose šalyse. Taip pat akcentuojamas darbo su smurtautojais poreikis bei būtinybė vadovautis normatyvais, padėsiančiais sėkmingai atlikti šį darbą.

Tikslai

Šiuo moduliu siekiama suteikti specialistams daugiau informacijos šia tema bei parodyti, kad darbas su smurtautojais gali duoti teigiamų rezultatų. Tikimasi, kad šis modulis paskatins mokymo dalyvius pasidomėti, ar tokia veikla vykdoma jų šalyje vietiniame ar regioniniame lygmenyje.

Mokymosi rezultatai

Išklausę šį modulį besimokantys

- Susipažins su skirtingais praktiniais darbo su smurtautojais pavyzdžiais;
- Supras įvairių darbo su smurtautojais metodų skirtumus;
- Galės išreikšti savo nuomonę modulyje aptariamais klausimais.

Taikytinas mokymo metodas

Šį modulį sudaro išskirtinai e-mokymosi medžiaga, susidedanti iš prezentacijų, dokumentų su įgarsintu tekstu, atitikmens suradimo pratimai ir trumpi vaizdo filmai su subtitrais. Besimokantiems patariama pradėti nuo skyriaus Nr.1, o tolimesnis mokymo skyrių pasirinkimas nėra svarbus. Patariama užsirašyti iškilusius klausimus ir stengtis rasti į juos atsakymą dirbant su kitais mokymo programos moduliais.

Viso modulio mokymo medžiagos įsisavinimui skiriamos 8 valandos. Kiekviename skyriuje nurodomas kiekvieno užsiėmimo atlikimui numatytas laikas.

E-mokymosi užsiėmimų apžvalga

Skyrius Nr.1: Įvadas

Skyrius Nr.2: Reikalavimai praktiniam darbui su smurtautojais šeimoje

Skyrius Nr.3: Mokymo programa: socialinių ir pilietinių kompetencijų ugdymas

Skyrius Nr.4: Reikalavimai specialistams

Skyrius Nr.5: Smurtinio elgesio keitimo metodai

Skyrius Nr.6: Specialistų, dirbančių su smurtautojais pagal mokymo programą, atsiliepimai

Skyrius Nr.7: Išvados ir Vokietijos rekomendacijos

Nuorodos papildomam skaitymui

- www.work-with-perpetrators.eu (ES svetainė, anglų kalba)
- <http://endvawnow.org/?men-boys&menusub=60&id=36&perpetrators-of-violencebatterers> (virtualus informacijos centras kovai su smurtu prieš moteris ir mergaites, JT, anglų kalba)
- <http://www.respect.uk.net/> (Jungtinė Karalystė, anglų kalba)
- <http://www.theduluthmodel.org/> (JAV, anglų kalba)
- http://www.csc-scc.gc.ca/text/rsrch/compendium/2000/chap_13-eng.shtml (Kanados pataisos kolonijos internetinė svetainė, anglų kalba)
- http://www.appogg.gov.mt/adultandfamily_domesticviolenceservices.asp (Maltos institucijos internetinė svetainė, anglų kalba)
- http://www.askovgaarden.dk/?p=sites/system_navi&edit=&sub=42&m=yes (Danijos darbo su smurtautojais metodas, anglų kalba)
- <http://bag-taeterarbeit.de/about-2/> (Vokietijos skėtinės organizacijos, dirbančios su smurtautojais bei rengiančios darbo su smurtautojais standartus ir rekomendacijas, internetinė svetainė, anglų kalba)
- <http://www.maennerbuero-hannover.de/e1676/e1679/e2197/FBTHG2010011a.pdf> (Vokietijos profesinio mokymo programa, vokiečių kalba)
- http://www.who.int/violence_injury_prevention/publications/violence/intervening/en/index.html (WHO atliktas intymaus partnerio smurtinio elgesio tyrimas, anglų kalba)
- <http://www.wibig.uni-osnabrueck.de/download/kurzfassung-wibig-englisch.pdf.pdf> (Vokietijoje atliktas darbo su smurtautojais tyrimas, trumpa versija, anglų kalba)
- <http://www.berlin.de/imperia/md/content/sen-frauen/taeterarbeit.pdf?start&ts=1291381977&file=taeterarbeit.pdf> (vokiečių kalba)
- http://www.bwstiftung.de/uploads/tx_ffbwspub/haeusliche_gewalt_beenden.pdf (vokiečių kalba)
- http://www.berlin.de/lb/lkbgg/bfg/2002/nummer_10.html (vokiečių kalba)

Skyrius 1: Įvadas

Pagrindimas

Mūsų mokymo programoje šis modulis yra labai ypatingas, jame smurto šeimoje tema aptariama iš kitos perspektyvos – iš specialistų, dirbančių su smurtautojais, pusės.

Ši veiklos sritis yra dar gana jauna, jei ją lygintume su Europoje teikiama pagalba moterims. Jungtinės Amerikos Valstijos turi senesnes darbo su smurtautojais tradicijas. Viena iš populiariausių, feministinių darbo su smurtautojais teorijų yra Duluth modelis (žiūr. Nuorodos papildomam skaitymui). Pirmieji mokymai smurtautojams Maltoje įvyko 1999 metais, kai tuo tarpu Lietuvoje, Kauno mieste 2007 metais buvo įkurtas pirmasis Vyrų krizių centras. Atsižvelgiant į nacionalinius poreikius, visos šalys sukūrė savo darbo su smurtautojais metodiką.

Vokietijoje darbas su smurtautojais buvo pradėtas regioniniame ir vietiniame lygmenyse, tačiau laikui bėgant teisinio reguliavimo politika bei nacionaliniai veiksmų planai pastūmėjo šio klausimo svarstymą į nacionalinį lygmenį (žiūr. modulį Nr. 5 „Teisinis reguliavimas“).

Šiam darbui atsidavę žmonės, kasdien savo darbe susiduriantys su smurtautojais (pvz. valstybės advokatai) ir todėl norintys pagerinti esamą situaciją, dažnai inicijuodavo vietinius tinklus, skatinančius tarpusavio bendradarbiavimą. Partneriai, dirbantys su smurtautojais Vokietijoje – tai organizacijos, įkurtos sustiprėjus vyrų judėjimui maždaug prieš 40 metų.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 15 min.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

4.1.1 Įvadas

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys susipažins su šiame modulyje pateikiama informacija.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Įgarsintos skaidrės, kuriose skaitomas kiekvieno užsiėmimo apibendrintas tekstas. Pagrindiniai teksto raktiniai žodžiai pateikiami pačiose skaidrėse.

Nuorodos papildomam skaitymui

- www.work-with-perpetrators.eu (ES interneto svetainė, anglų kalba)
- <http://www.theduluthmodel.org/> (JAV, anglų kalba)

Skryius 2: Reikalavimai praktiniam darbui su smurtautojais šeimoje

Pagrindimas

Atrodytų akivaizdu, jog institucijoms, organizuojančioms mokymo kursus smurtautojams, būtina parama bei speciali įranga. Darbas su smurtautojais yra sunkus, reikalaujantis nemažai pastangų. Tokius mokymus organizuojanti institucija neturėtų pati atskirai dirbti su smurtautojais. Čia labai svarbu bendradarbiauti su įvairiomis smurto šeimoje intervencinėmis struktūromis. Vienas iš efektyviausių kovos su smurtu šeimoje metodų yra darbo su smurtautojams integravimas į bendrą intervencijos sistemą.

Labai svarbu, kad institucijos, dirbančios su smurtautojais, bendradarbiautų su kitomis organizacijomis, įstaigomis bei specialistais, dirbančiais smurto prevencijos srityje (pvz. policija, teismas, socialinės rūpybos skyrius, moterų krizių centrai, sveikatos priežiūros institucijos, vaikų teisių apsaugos institucijos ir kitos susijusios regioninės ar savivaldos institucijos).

Šiame skyriuje jūs sužinosite apie pagrindinius reikalavimus, institucinę sistemą bei paramą – būtinas sąlygas smurtinio elgesio keitimo programų įgyvendinimui. Taip pat čia pateikiami administracinių problemų sprendimo pavyzdžiai iš Vokietijos patirties.

Daugiau informacijos apie teisinius reikalavimus rasite modulyje Nr. 5, o modulyje Nr. 6 sužinosite apie bendradarbiavimo tinklę specifiką.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys suvoks, jog darbas su smurtautojais yra smurto šeimoje prevencijos proceso dalis.
- Besimokantys sužinos apie reikalavimus, keliamus institucijoms, norinčioms dirbti su smurtautojais.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose akcentuojamos pagrindinės darbui su smurtautojais keliamos sąlygos.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

15 min.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

4.2.1 Reikalavimai praktiniam darbui su smurtautojais

Skyrius 3: Mokymų programa smurtautojams: socialinių ir pilietinių kompetencijų ugdymas

Pagrindimas

Iš pirmo žvilgsnio atrodytų, jog dauguma smurtaujančių vyrų visuomenėje elgiasi gražiai ir mandagiai, kaip gerai išauklėti žmonės. Deja, santykiuose su partnere jų elgesys visiškai pasikeičia. Kita vertus, kai kuriems smurtautojams trūksta nesmurtinio elgesio tiek visuomenėje, tiek santykiuose su partnere, įgūdžių. Kalbėdami apie socialinius ir pilietinius įgūdžius / kompetencijas mes siekiame parodyti, kad jie svarbūs ir asmeniniuose, intymiuose santykiuose su partnere.

Smurtautojų elgesio keitimo programų kūrimas bei praktinis jų pritaikymas yra gana sudėtingas procesas dėl įvairių smurtinius veiksmus įtakančių veiksnių ir skirtingų smurto rūšių. Tokia švietimo ir gydymo metodų įvairovė yra labai svarbi keičiant smurtautojų mąstyseną bei ugdant jų socialinius įgūdžius, kurie padėtų jiems išmokti elgtis nenaudojant smurto.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės apibūdinti neagresyvaus elgesio įgūdžių (socialinių įgūdžių) ugdymo procesą bei susipažins su pagrindiniu smurtautojų elgesio keitimo programų turiniu.
- Besimokantys gebės atskirti faktus ir mitus, susijusius su smurtautojų elgesiu.
- Besimokantys sužinos apie skirtingas smurtinį elgesį aiškinančias teorijas.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

3 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

4.3.1 Mokymo programos smurtautojams

4.3.2 Testas

4.3.3 Atitikmens suradimo pratimas

4.3.4 Mokymo programos smurtautojams

4.3.5 Agresyvaus elgesio teorijos

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose supažindinama su pagrindinėmis smurtinio elgesio keitimo teorijomis bei rekomendacijomis, atsižvelgiant į skirtingus smurtautojų tipus.
- Testas „Mitai ir faktai“, kurį atlikę besimokantys galės įvertinti savo supratimą apie smurtautojų elgesį.
- Atitikmens suradimo pratimas, kuriame akcentuojamas bendradarbiavimo aplinkos šeimoje kūrimas keičiant galios ir kontrolės dominavimą šeimoje.

Besimokantys gali naudoti du dokumentus, skirtus papildomai informacijai, kuri besimokantiems suteiks informacijos apie labiausiai paplitusias smurtautojų mokymo programas, o taip pat suteiks žinių apie smurtinio elgesio prielaidas.

Patarimai

- Šio užsiėmimo metu taip pat patariama naudotis ir medžiaga, kurioje aptariami reikalavimai specialistams, dirbantiems su smurtautojais.

Skyrius 4: Reikalavimai specialistams

Pagrindimas

Darbo su smurtautojais kokybė ir sėkmė didžia dalim priklauso nuo dėstytojų, socialinių darbuotojų, psichologų ir kitų specialistų kvalifikacijos bei jų turimų įgūdžių ir patirties. Čia labai svarbūs ne tik specialisto profesiniai gebėjimai, bet taip pat ir jo asmeninės savybės bei turimos vertybės, nulemiančios sėkmingą darbą su smurtautojais.

Šiame skyriuje pateikiami sėkmingam darbui su smurtautojais būtinų įgūdžių bei kvalifikacijos apžvalga.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės įvardinti kompetencijas, būtinąs specialistams, dirbantiems su smurtaujančiais asmenimis.
- Besimokantys sužinos kokių žinių ir patirties būtina įgyti specialistams, dirbantiems su smurtaujančiais asmenimis.
- Besimokantys sužinos apie papildomus reikalavimus, keliamus specialistams, dirbantiems su migrantais smurtautojais. Pateikiama Vokietijos, kurioje yra didelė turkų migrantų bendruomenė, patirtis.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose pateikiama informacija apie reikalavimus specialistams, dirbantiems su smurtautojais ar tiems, kurie domisi galimybe vesti mokymus smurtautojams.

Patarimai

- Paskutinėse skaidrėse aprašomas mokymo kurso, skirto smurtautojams, turinys. Mokymo kurso idėja yra pateikta taip pat ir trečiame užsiėmime, kur akcentuojama smurtaujančių asmenų socialinių ir pilietinių kompetencijų ugdymo nauda.
- Šį užsiėmimą galima sieti su vaizdo filmo, pateikto šio modulio šeštame skyriuje pirma dalimi.
- Kurso dalyviai, kurie dirba su smurtaujančiais asmenimis galėtų pasidalinti savo turima patirtimi bei nuomone.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

1 val.

Įranga

kompiuteris

Materials

4.4.1 Reikalavimai specialistams

Skyrius 5: Smurtinio elgesio keitimo metodai – Lietuva, Malta, Vokietija

Pagrindimas

Kiekviena šalis turi savo darbo su smurtaujančiais asmenimis būdus. Šiame skyriuje pateikiami skirtingi pavyzdžiai iš trijų Europos šalių, kartu su kiekvienai šių šalių būdinga sava teorine įžvalga, istorija ir darbo su smurtautojais ypatumai.

Pavyzdyje iš Lietuvos nurodoma, kad su smurtautojais dirbama pagal Danijos programą „Dialogas prieš smurtą šeimoje“ („Dialogue against domestic violence“). Maltos atveju dirbant su smurtautojais remiamasi Kanados smurtinio elgesio keitimo programa. Mokymo metodas, paremtas metodologija taikomas Vokietijos institucijose, kuriose bandoma keisti smurtaujančiųjų namuose elgesį. Toks mokslinis metodas atsirado po Vokietijoje atliktų tyrimų, kurių metu buvo vertinami ir intervencijos kursai smurtautojams. Šio tyrimo pasėkoje buvo parengti standartai, kurių būtina laikytis organizuojant mokymus smurtautojams.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys sužinos apie įvairius darbo su smurtaujančiais asmenimis metodais bei jų teorines ištakas.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose aprašoma Lietuvoje taikoma smurtinio elgesio keitimo programa
- Skaidrės, kuriose aprašomas Maltos smurtinio elgesio keitimo metodas
- Skaidrės, supažindinančios besimokančiuosius su Vokietijos smurtinio elgesio keitimo metodu

Patarimai

- Daugiau informacijos apie Lietuvoje, Kauno mieste taikomo Danijos metodo teorines ištakas galima rasti pasinaudojus šia nuoroda:
http://www.askovgaarden.dk/?p=sites/system_navi&edit=&su b=42&m=yes
Danijoje nemažai smurtaujančių vyrų dalyvauja smurtinio elgesio keitimo programoje savo noru.
- Daugiau informacijos apie Kanados smurtinio elgesio keitimo programą, taikomą Maltoje, rasite šioje interneto svetainėje:
http://www.csc-scc.gc.ca/text/rsrch/compendium/2000/chap_13-eng.shtml
- Maltos darbo su smurtautojais programą galite rasti pasinaudoję šia nuoroda:
http://www.appogg.gov.mt/adultandfamily_domesticviolenceservices_perpetratorsprogramme.asp

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

2 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

4.5.1 Lietuvos metodas

4.5.2 Maltos metodas

4.5.3 Vokietijos metodas

Skryrius 6: Specialistų, dirbančių su smurtautojais, atsiliepimai

Pagrindimas

Specialistai, darbe su smurtautojais taikantys socialinius įgūdžius ugdančias mokymo programas, yra savo srities ekspertai. Jų darbo pobūdis priklauso ir nuo jų šalies, regiono ar miesto sąlygų.

Šiame skyriuje besimokantys susipažins su specialistų, dirbančių su smurtaujančiais asmenimis, patirtimi. PACT komanda apklausė du specialistus Vokietijoje, norėdami sužinoti jų nuomonę apie tai, į ką būtina atsižvelgti rengiant mokymo programą smurtautojams. Apklausos buvo nufilmuotos ir jose pateikta informacija gali būti naudojamos rengiant mokymo su smurtautojais planuose. Apklausų metu buvo užduodami ir klausimai, susiję su galimybe patobulinti darbą su smurtautojais, specialių užsiėmimų, kuriuos galima būti įtraukti į mokymo programą (pvz. tėvystė, prevenciniai veiksmai, rizikos įvertinimas bei savisauga). Asmenys, nedirbantys su smurtaujančiais asmenimis, gali sužinoti daugiau apie šio darbo specifiką.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys sužinos specialistų, dirbančių su smurtautojais Giottingeno mieste, Vokietijoje, nuomonę apie jų darbą ir taikomus metodus.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

Šį skyrių sudaro šešios potemės (kiekvienoje pristatomas vaizdo filmas):

- Profesiniai įgūdžiai: Vokietijos specialistų komanda dalinasi savo asmenine nuomone apie specialistų profesinius įgūdžius, kurie būtini norint kokybiškai praveisti mokymus.
- Darbo su smurtautojais struktūra: Vokietijos specialistai pasakoja, kaip smurtautojų mokymo programos rengiamos remiantis šalyje patvirtintais darbo su smurtautojais standartais.
- Mokymo kurso turinys: detaliau apžvelgiama tai, kas sudaro mokymo kurso smurtaujančiams asmenims turinį.
- Smurtautojų elgesys ir reakcija: pateikiama informacijos apie smurtautojų reakciją ir elgesį sužinojus, jog jiems reikės dalyvauti smurtautojų elgesį koreguojančiuose mokymuose. Ar jie iš tiesų pasikeičia?

Užsiėmimų pobūdis

Individualus darbas

Laikas

30 min.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

4.6.1 Vaizdo filmai
WOGÉ

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Planas nenumatytai situacijai: pabrėžiama būtinybė parengti gerą planą, kaip elgtis esant nenumatytai situacijai. Mokymo kursai – tai tik pirmas žingsnis keičiant žalingus įpročius ir elgesį. Būtina atminti apie galimus grąsinimus smurtu, o kiekvienas kursų dalyvis turi parengti gerą planą, kaip elgtis iškilus nenumatytai situacijai
- Perspektyvos: paskutiniame vaizdo filme kalbinamų specialistų prašoma pasidalinti savo pageidavimais ir bendradarbiavimo su PACT bendruomene ateities perspektyvomis.

Patarimai

- Prieš pradėdant žiūrėti vaizdo filmą paprašykite besimokančių užrašyti tai, ką jie tikisi išgirsti iš specialistų. Peržiūrėję filmą kurso dalyviai galės palyginti savo lūkesčius su tuo, kas buvo pasakyta filme.

Skyrius 7: Išvados ir rekomendacijos

Pagrindimas

Darbo su smurtautojais srityje vykstantys įvairūs užsiėmimai atskleidžia tam tikras tendencijas ir rezultatus. Mokymus ir konsultacijas smurtautojams siūlančios organizacijos yra tikras informacijos šaltinis ir juo būtina pasinaudoti tobulinant mokymo programas.

Šiame skyriuje apibendrinami visų prieš tai buvusių užsiėmimų turinys bei rezultatai. Besimokantys skatinami diskutuoti, aptarti įvairias galimybes bei bandyti parengti aiškų intervencijos, duosiančios konkrečius rezultatus, planą.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys sužinos apie gerosios praktikos darbo su smurtautojais atvejus.
- Besimokantys suvoks, jog darbas su smurtaujančiais asmenimis nėra statiškas, o pastoviai besivystantis procesas.
- Besimokantys gebės įvardinti smurtinio elgesio keitimo programos smurtautojams suteikiamas galimybes bei išskylančius sunkumus.
- Besimokantys bus skatinami aptarti šią temą bei atvirai kalbėti apie intervencijos būtinybę.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės, kuriose apibendrinami Vokietijos darbo su smurtautojais ypatumai bei šiam darbui keliami reikalavimai, kaip kad standartai, saugumas, bendradarbiavimas, teisėsaugos vaidmuo ir t.t.

Patarimai

- Tai paskutinis šio modulio užsiėmimas, tačiau jį galima taikyti ir šio modulio pradžioje.
- Mes akcentuojame bendradarbiavimo poreikį ir būtinybę – daugiau informacijos apie bendradarbiavimą tinkle galima rasti modulyje Nr.6 “Bendradarbiavimas tinkle”.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

1 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

4.7.1 Vokietijos rekomendacijos

Modulis 5: Teisinis reguliavimas

Įvadas

„Visame pasaulyje moterys yra mušamos, parduodamos, prievartaujamos ir žudomos. Šie žmogaus teisių pažeidimai daro didelę žalą ir verčia kentėti ne tik pavienius asmenis, bet ir visą visuomenę.“

(JT ekonomikos ir socialinių reikalų departamentas, moterų padėties gerinimo padalinys. „Įstatymų priėmimas kovai su smurtu prieš moteris: praktinis vadovas“, 2010).

Pasaulis privalo reaguoti! Visame pasaulyje pastebimas vis stiprėjantis judėjimas siekiant užkirsti kelią smurtui prieš moteris. Šis kursas taip pat prisideda prie kovos su smurtu.

Modulis, kuriame aptariami įvairūs teisiniai smurto šeimoje aspektai yra skirtas specialistams, norintiems įgyti naujų žinių ar atnaujinti jau turimas žinias apie teisinius aktus, kuriais remiantis smurto aukai gali būti suteikta tinkama ir efektyvi parama.

Šis modulis ypatingai naudingas socialiniams darbuotojams, nevyriausybinių organizacijų atstovams, medikams, tačiau gali būti naudingas ir policijos pareigūnams ir teisininkams, žinantiems šalies įstatymus, bet norintiems daugiau sužinoti apie smurto šeimoje specifiką, nagrinėjamą šioje PACT mokymų dalyje. Mokytojams ir švietimo darbuotojams taip pat siūloma susipažinti su šiame modulyje pateikiama informacija bei atlikti čia pateikiamas užduotis. Labai svarbu, kad darbuotojai ir pareigūnai, dirbantys smurto šeimoje mažinimo srityje turėtų pakankamai įgūdžių, kompetencijų bei gebėtų atjausti, nes tik taip galėtų taikyti įstatymą atsižvelgdami į konkretų atvejį. Įstatymai privalo užtikrinti, kad bus dedamos visos pastangos organizuojant visuomenės švietimą, informavimą bei specialistų ir bendruomenės mobilizavimą. Įstatymai turi padėti kovoti su diskriminuojančiais stereotipais ir požiūriais, o taip pat ir įpareigoti atlikti tyrimus bei rinkti duomenis, kurie yra labai svarbūs politikos plėtrai bei galutiniams naudos gavėjams – smurto šeimoje aukoms.

Tikslai

Šiuo moduliui besimokantieji pagilins žinias apie egzistuojančius teisės aktus bei geriau suvoks šių teisės aktų svarbą teikiant pagalbą smurto šeimoje aukoms. Taip pat šis modulis supažindins besimokančius su įvairiose Europos šalyse egzistuojančiomis skirtingomis teisinėmis sistemomis bei teisinių veiksmų taikymo gerosiomis praktikomis.

Mokymosi rezultatai

Išklausę šį modulį besimokantieji gebės:

- Paaiškinti teisinių aktų svarbą siekiant suteikti holistinę ir efektyvią pagalbą smurtą šeimoje patiriančioms moterims.
- Paaiškinti teisinių aktų taikymo atsizvelgiant į kiekvieną smurto šeimoje atvejį svarbą (atvejo analizė).
- Suprasti, jog ir aukos turi skirtingą požiūrį ir savo priežastis, kurios gali nulemti jų apsisprendimą dėl taikytinų teisinių procedūrų.
- Skatinti pasikeitimą patirtimi šioje srityje.
- Išsakyti savo požiūrį į šiame modulyje aptariamas problemas.

Taikytinas mokymo metodas

Šis modulis skirtas darbui e-platformoje, tačiau taip pat gali būti taikomas tiesioginio mokymo klasėje metu jei būtina. Šiuo atveju dėstytojai turi peržiūrėti visą modulio medžiagą e-platformoje prieš užsiėmimą klasėje. Tai būtina atlikti, nes pridėjame CD nėra įmanoma techniškai patalpinti visą mokomąją medžiagą, be to ji negali būti pateikta taip pat interaktyviai, kaip kad e-platformoje. Šį modulį sudaro trys e-mokymosi skyriai, kurių kiekviename yra pateikta įvairių užsiėmimų. Besimokantys gali prisijungti prie e-platformos iš PACT projekto internetinės svetainės: www.pact-eu.org.

E-mokymosi skyrių apžvalga

Skyrius Nr.1 – Nacionaliniai ir tarptautiniai teisės aktai

- Užsiėmimas Nr.1: Teisinių aspektų pasauliniame lygmenyje supratimas
- Užsiėmimas Nr.2: Nacionaliniai teisės aktai, draudžiantys smurtą šeimoje
- Užsiėmimas Nr.3: Iššūkiai integruojant teisės aktus į nacionalinį įstatymą

Skyrius Nr.2 – Teisminiai procesai

- Užsiėmimas Nr.1: Pranešimas apie smurto šeimoje atvejį – už ir prieš
- Užsiėmimas Nr.2: Baudžiamoji teisės sistema ir aukos lūkesčiai
- Užsiėmimas Nr.3: Nacionalinės teisėkūros procedūros

Skyrius Nr.3 – Praktinis nacionalinių įstatymų taikymas

- Užsiėmimas Nr.1: Forumas diskusijoms apie įvairius smurto šeimoje aspektus

Nuorodos papildomam skaitymui

- Žiūrėkite kiekvieno skyriaus/užsiėmimo pabaigoje pateikiamą sąrašą papildomam skaitymui.

Skryrius 1: Nacionaliniai ir tarptautiniai teisės aktai

Pagrindimas

Teisinė valstybė turi užtikrinti savo piliečių apsaugą nuo visų rūšių smurto tiek privačioje, tiek viešojoje aplinkoje.

Ypač svarbu moteris apsaugoti nuo bet kokio pobūdžio smurto ar prievartos pasireišimo tiek privačioje, tiek viešojoje erdvėje. Tai gali būti smurtas šeimoje, seksualinė prievarta, prekyba žmonėmis ir t.t. Moteris turi saugoti visos teisės šakos: baudžiamoji, civilinė ir administracinė. Tik taip galima sumažinti smurtavimo prieš moteris atvejų skaičių bei garantuoti nuo smurto nukentėjusioms moterims saugumą. Galiojančių teisės normų įgyvendinimas praktikoje labai svarbus kovos su smurtu proceso aspektas.

Nacionaliniai teisės aktai, kuriais siekiama pažaboti smurto šeimoje atvejus, rengiami pagal visuotines rekomendacijas, kurias teikia Jungtinės Tautos (JT), Europos Komisija arba Europos Taryba. Šių organizacijų tikslas užtikrinti, kad visose pasaulio valstybėse bus įgyvendinti teisės aktai apsaugantys ir kovojantys su bet kuria smurto rūšimi.

Šį skyrių sudarantys trys užsiėmimai pateikiami taip, kad pradžioje pristatomi tarptautiniai teisiniai aktai, o vėliau palaipsniui pereinama prie vietiniame lygmenyje egzistuojančių įstatymų aptarimo. Šiame skyriuje pateikta informacija padės besimokantiems geriau suprasti jų šalyse galiojančius teisinius nuostatus bei sunkumus įgyvendinant teisinius aktus nacionaliniame lygmenyje.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys geriau supras teises nuostatas bei susipažins su tarptautinėmis įvairaus lygio rekomendacijomis.
- Besimokantys susipažins su pagrindiniais savo šalies teisiniais aktais.
- Besimokantys sugebės įvardinti sunkumus, kurie iškyla įgyvendinant teisinius aktus nacionaliniame lygmenyje.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas (taip pat mažose grupėse, jei vyksta tiesioginis mokymas)

Laikas

*Trukmė:
2.5 val.*

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

5.1.1 Nacionaliniai ir tarptautiniai teisės aktai

Tam tikras skaičius vaizdo klipų, interaktyvių pratimų ir užsiėmimų pateikiami tik e-mokymosi platformoje.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Užsiėmimas Nr.1: Skaidrės, kuriose pristatomos visuotinės rekomendacijos ir egzistuojančios teisinės sistemos. Užsiėmimą papildo tiesioginis klausimynas ir interneto nuorodos papildomam skaitymui.
- Užsiėmimas Nr.2. Įstatymų ištraukos, leidžiančios susipažinti su PACT projekto partnerių šalių nacionaliniais teisiniais aktais, susijusiais su smurto šeimoje prevencija, o taip pat su šios srities įstatymais, veikiančiais 44 Europos Tarybos šalyse. Taip pat mokymų dalyviai kviečiami sukurti savo kovos prieš smurtą šeimoje kampanijos plakatą. Veiklos rezultatus galima patalpinti į plakatų galeriją, esančią e-mokymosi platformoje.
- Užsiėmimas Nr.3. Vaizdo klipai ir straipsniai, kuriuose aptariamos įvairios smurto prieš moteris formos: persekiojimas, antrinė viktimizacija, priverstinė santuoka, nužudymas dėl garbės ir ekonominis smurtas, skirti padėti mokymų dalyviams geriau suvokti sunkumus, išskylančius norint įgyvendinti teisinius aktus nacionaliniame lygmenyje.

Patarimai

- Labai svarbu laikytis nurodytos pratimų atlikimo sekos. Besimokantys turėtų pradėti nuo pirmo skyriaus pirmojo užsiėmimo.

Nuorodos papildomam skaitymui

- Tarybos išvados dėl smurto prieš moteris panaikinimo Europos Sąjungoje, 2010 m. kovo mėn. 8 d.:
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lisa/113226.pdf
- ES gairės dėl smurto prieš moteris ir mergaites bei jų diskriminavimo:
<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/16173cor.en08.pdf>

Skyrius 1 – Užsiėmimas 1: Teisinių aspektų pasauliniame lygmenyje supratimas

Pagrindimas

Visuotinės rekomendacijos, kurias rengia Jungtinių Tautų Organizacija (JTO), Europos Komisija (EK) arba Europos Taryba (ET), rodo smurto prieš moteris problemos svarbą ir yra svarbus žingsnis nuo smurto nukentėjusių aukų visame pasaulyje situacijos gerinimo link. Egzistuoja labai daug teisinių dokumentų ir labai paprasta pasiklysti įstatyminių aktų tankumyne. Egzistuoja teisiškai privalomi dokumentai tokie, kaip konvencijos ir sutartys, pavyzdžiui CEDAW, o taip pat ir teisiškai neprivalomi, kaip kad rekomendacijos ar deklaracijos, kuriomis gali naudotis teisininkai ir lobistai. Nors pateiktos rekomendacijos neturi teisinio pagrindo, dėl jų vedamos derybos ir vykdomas balsavimas, jos yra svarbios politikoje. Remiantis rekomendacijomis, visose pasaulio šalyse priimami teisiniai aktai, kuriais siekiama apsaugoti bei kovoti su įvairiomis smurto apraiškomis.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys sužinos apie rekomendacijas pasauliniame ir Europos lygmenyse.
- Besimokantys gebės paaiškinti visuotinių rekomendacijų įgyvendinimo nacionaliniame lygmenyje svarbą.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Skaidrės „*Nacionaliniai ir tarptautiniai teisės aktai*“ padės geriau suprasti teisinės sistemas ir rekomendacijas įvairiuose lygmenyse.
- Trumpas klausimynas, į kuriame užduodamus klausimus atsakydami „Tiesa“ ar „netiesa“ besimokantys galės patikrinti savo žinias.
- Nuorodos papildomam skaitymui pateiktos prezentacijos pabaigoje.

Patarimai

- Norint, kad besimokantys geriau suprastų visuotines rekomendacijas ir teisinės sistemas smurto prieš moteris srityje, rekomenduojama panagrinėti „*Nacionaliniai ir tarptautiniai teisės aktai*“ bei atsakyti į klausimyne pateiktus klausimus. Neteisingai atsakius į klausimus, besimokantys turėtų dar kartą peržiūrėti skaidres ir pabandyti atsakyti į klausimus.
- Besimokantys turėtų pradėti šį modulį būtent nuo šio užsiėmimo, nes tai padės jiems geriau suvokti, kaip nacionalinis įstatymas yra susijęs su tarptautiniais teisės aktais, o taip pat besimokantys galės pagilinti savo žinias apie smurtą prieš moteris draudžiančius nacionalinius teisės aktus jų šalyje.
- Nuorodos papildomam skaitymui nėra privalomos, bet gali būti naudingos ir įdomios tiems, kurie domisi šia tema.

Užsiėmimo pobūdis

*Individualus darbas (e-mokymasis)
arba darbas mažose grupelėse (tiesioginio mokymo metu)*

Laikas

*Trukmė:
30 min*

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

5.1.1 Nacionaliniai ir tarptautiniai teisės aktai

Nuorodos papildomam skaitymui

- Jungtinių Tautų Lygių galimybių ir moterų įgalinimo padalinys (2010):
<http://www.unwomen.org/about-us/about-un-women/>
- JT vadovas ir priedas “Smurtas prieš moteris, jo formos, priežastys, padariniai”:
<http://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/v-handbook.htm#back>
- Europos Taryba: <http://www.coe.int/DefaultEN.asp>
- Europos Komisija - Teisingumas: http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm
- Europos Komisija – EK Teisingumo generalinis direktoratas glaustai:
http://ec.europa.eu/dgs/justice/index_en.htm
- Europos Sąjungos įstatymas: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001F0220:EN:NOT>
- Tarptautinis baudžiamasis teismas:
<http://www.icc-cpi.int/Menus/ICC/About+the+Court/>
- Tarptautinis teisingumo teismas:
<http://www.icj-cij.org/homepage/index.php?p1=0&lang=en>
- Europos Sąjungos įstatymas: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001F0220:EN:NOT>
- Tarptautinis baudžiamasis teismas:
<http://www.icc-cpi.int/Menus/ICC/About+the+Court/>
- Tarptautinis teisingumo teismas:
<http://www.icj-cij.org/homepage/index.php?p1=0&lang=en>
-

Skyrius 1- Užsiėmimas 2: Nacionaliniai teisės aktai, draudžiantys smurtą šeimoje

Pagrindimas

Kiekvienos šalies teisės aktuose turi būti numatytas smurto prieš moteris žalos atlyginimas. Tai parodo šalies atsakomybės lygį, o siūlomi apsaugos, prevencijos ir apsisaugojimo nuo smurto teisiniai mechanizmai atspindi šalies norą aktyviai kovoti su smurtu ir jo pasekmėmis.

Mokymų dalyviams taip pat siūloma ne tik daugiau sužinoti apie nacionalinius teisės aktus savo šalyje, bet ir sukurti plakata viešai kampanijai kovai su smurtu prieš moterį.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys pagilins žinias apie smurtą šeimoje draudžiančius teisės aktus.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Prieš pradedant kurti plakata viešai kampanijai, būtina parengti sąrašą šiai kampanijai skirtų temų.
- Pratimo aprašymas, kuriame yra įvadas, nurodytos užduotys ir patarimai. Taip pat pateikiamas plakato šablonas.
- Smurtą šeimoje draudžiančių įstatymų Austrijoje, Italijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Portugalijoje ir Vokietijoje santrauka.
- Europos Komisijos parengta įstatymų 44 ES šalyse apžvalga.

Patarimai

- Besimokantiems siūloma atlikti pratimą – sukurti plakata informacinei kampanijai naudojantis aiškiai pateiktomis nuorodomis apie tai, kokia informacija turėtų būti plakate. Pateiktas plakato šablonas su nuorodomis, kur reikėtų įrašyti tam tikrą informaciją, padės besimokantiems lengviau organizuoti savo darbą. Besimokantieji galės susipažinti ne tik su savo šalies, bet ir su Austrijos, Italijos, Lenkijos, Lietuvos, Portugalijos ir Vokietijos teisiniais aktais. Jei mokymuose dalyvauja asmenys iš kitų šalių, patariama pasinaudoti Europos Komisijos parengta įstatymų 44 ES šalyse apžvalga.
- Pratimo rezultatai (plakatai) gali būti paskelbti PACT e-platformos dalyje: "Virtuali galerija – Jūsų idėjos".

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas (e-mokymasis)

Laikas

*Trukmė:
1 val.*

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

5.1.2_Teisės aktų santrauka

5.1.3a Austrijos įstatymai

5.1.3b Vokietijos įstatymai

5.1.3c Italijos įstatymai

5.1.3d Lietuvos įstatymai

5.1.3e Maltos įstatymai

5.1.3f Lenkijos įstatymai

5.1.3g Portugalijos įstatymai

5.1.4a Rinkinys 1 COE A-L

5.1.4b Rinkinys 2 COE M-U

5.1.4c Rinkinys 3 COE BE-L-F_CH

5.1.5_Plakato kūrimas

Skyrius 1 – Užsiėmimas 3: Sunkumai įgyvendinant teisės aktus nacionaliniame lygmenyje

Pagrindimas

JT konferencijos Vienoje (1992) metu įvyko lūžis, kai anksčiau tik žmogaus teisių problema laikytas smurtas prieš moteris (VAW) buvo pirmą kartą pripažintas viešosios politikos problema.

Vėliau buvo parengta CEDAW Rekomendacija Nr. 19 (1992) ir JT Deklaracija dėl Smurto prieš moteris (1993), bei sušaukta ketvirta pasaulinė moterų konferencija Pekine (1995). Visos šios pastangos parodė dalyvaujančių šalių vyriausybių pasiryžimą dėti visas pastangas užtikrinant viso pasaulio moterims lygias teises, galimybes tobulėti bei pagarbą. Vis dėlto, nors Europos teisinėje sistemoje per pastaruosius 20 metų įvyko daug pokyčių, vis dar egzistuoja skirtumas tarp teisinių aktų sukūrimo bei jų praktinio įgyvendinimo. Tiek civilinio, tiek baudžiamojo kodekso teisės aktuose nurodomos bei apibrėžiamos visos pripažintos smurto formos bei smurtiniai veiksmai, o taip pat ir apsaugos nuo smurto formos.

Gyvenimas Europoje negarantuoja, kad tie patys įstatymai gins piliečius nuo smurto bei jo padarinių. Nors Europos Taryba daug dirba šioje srityje, vis dėlto kova su smurtu šeimoje labai priklauso nuo nacionalinių kiekvienos šalies įstatymų.

Laikui bėgant teisiniai aktai yra papildomi, juose atsižvelgiama ir į pasirodžiusias naujas smurto šeimoje formas. Pavyzdžiui, ne visose Europos šalyse vyriausybės yra parengusios nacionalinį kovos su smurtu šeimoje veiksmų planą, įstatymai ne visada apima kiekvieną smurto šeimoje niuansą, kaip kad tokią smurto dėl lyties formą, kaip nužudymas dėl garbės.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys suvoks teisės aktų įgyvendinimo nacionaliniuose įstatymuose būtinybę.
- Besimokantys supras pagrindinius sunkumus, su kuriais susiduriama bandant įgyvendinti teisinius aktus.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Įvairių smurto formų apibrėžimai bei šių smurto formų problematika.
- Laikraščių straipsniai, internetinių dienoraščių kopijos (citos), vaizdo klipai ir kt., skaitomi užsiėmimo pradžioje padės geriau suvokti temą.
- Tiesiogiai e-platformoje pateikti bendravimui tarp besimokančiųjų skirtos priemonės: tiesioginis klausimynas, komentarams rašyti skirta vieta ir nuoroda į forumą – skyrius Nr.1. užsiėmimas Nr.3)

Užsiėmimo pobūdis

*Individualus darbas
(e-mokymasis)*

Laikas

Trukmė: 60 min

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

5.1.6. Smurto formų apžvalga

Patarimai

- Mokymų dalyviai turėtų pasirinkti bent vieną iš pateiktų temų ir perskaityti visus su ta tema susijusius apibrėžimus bei kitą pateiktą medžiagą (vaizdo klipai, straipsniai ir t.t.).
- Besimokančiųjų galima paprašyti paaiškinti, kodėl tam tikras atvejis turėtų (ar neturėtų) būti apibrėžtas nacionaliniu įstatymu, o taip pat pasidomėti, ar nacionaliniuose įstatymuose numatomi pateikti tam tikri smurto atvejai.
- Dėstytojai turėtų paskatinti besimokančius diskutuoti tarpusavyje ir išreikšti savo nuomonę kitiems. Taip pat besimokančiųjų galima paprašyti atsakyti į klausimą apie įstatymus jų šalyse, susijusius su nagrinėjamu atveju, pateiktu forume prie pirmo skyriaus trečio užsiėmimo.
- Jei besimokantis pasirenka temą, kurios nepasirinko nei vienas kitas mokymų dalyvis ir tarpusavio diskusija nėra įmanoma, dėstytojas turi būti pasiruošęs diskutuoti pasirinkta tema su šiuo dalyviu.
- Politiko ir/ar policijos pareigūno komentarai forume būtų labai naudingi. Dėstytojas (politikas ar policijos pareigūnas) turėtų apibendrinti įvykusią diskusiją ir trumpai apžvelgti įstatymų spragas ir jų egzistavimo priežastis, jas pagrindžiant finansine, kultūrine ir/ar teisine situacija.

Modulis 5. Skyrius Nr.2: Teisminis procesas

Pagrindimas

Didžiojoje Britanijoje atliktas tyrimas parodė, kad nuo pirmojo užfiksuoto smurto prieš moterį atvejo iki tos dienos, kai moterys pradėjo ieškoti pagalbos praėjo septyni metai.

Airijos atliktuose tyrimuose pabrėžiama, kad tiek civilinės, tiek baudžiamosios teisės numatyta nepakankama parama smurtą patyrusiai moteriai trukdo jai pasinaudoti egzistuojančiomis priemonėmis, o to pasekmė – netinkamas vyrų smurtavimo prieš moteris problemos sprendimas.

Abiejų tyrimų metu buvo akcentuojama policijai skirta elgesio normų kodekso, kuriuo policijos pareigūnai vadovautųsi vyro smurto prieš moteris intervencijos atvejais, parengimo svarba, o taip pat minima būtinybė registruoti visus ankstesnius iškvietimus dėl smurtavimo namuose kartu su visa susijusia informacija bei rizikos faktorių įvertinimu.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės įvardinti visus už ir prieš pranešimo apie smurto šeimoje atvejį faktorius.
- Besimokantieji gebės įvardinti teisinius veiksmus tuo atveju, kai moteris praneša apie smurto aktą, o taip pat kai ji atsisako tai daryti.
- Besimokantieji sužinos apie smurto aukos pasirinkimą: kodėl auka nori arba nenori pranešti apie patirtą smurtą, o taip pat kodėl auka atsiima savo pareiškimą.
- Besimokantieji gebės papasakoti teisminio proceso seką smurto šeimoje atveju, o taip pat kaip apie tai pranešti smurto aukai.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Užsiėmimas Nr.1: Pranešimas apie smurto šeimoje atvejį – už ir prieš“, dëlionė.
- Užsiėmimas Nr.2: Baudžiamoji teisės sistema ir aukos lūkesčiai: vaizdo klipas apie sulaikymo orderį bei atitikmens suradimo pratimas, padedantis suprasti ko gali tikėtis smurto šeimoje auka iš baudžiamosios teisės sistemos.
- Užsiėmimas Nr.3: Nacionalinės teisėkūros procedūros: policija, teisininko vaidmuo baudžiamajame bei civiliniame teismuose (pavyzdys).

Užsiėmimo pobūdis
Individualus darbas

Laikas
Trukmė:
2.5 val

Įranga
kompiuteris

Mokymo medžiaga
Žiūrėkite užsiėmimus
Nr. 1-3

Patarimai

- Šis skyrius padės geriau suvokti teisinius procesus smurto šeimoje atveju. Konkretūs nacionaliniai teisės aktai yra nurodyti šio modulio pirmo skyriaus antrame užsiėmime.

Nuorodos papildomam skaitymui

- Smurtas šeimoje: kaip nukentėję nuo smurto šeimoje gali padėti sau (vokiečių, anglų, lenkų, ispanų, rusų, turkų kalbomis): <http://www.gewaltschutz.info/>
- Smurto šeimoje intervenijos centras Berlyne – BIG e.V. (vokiečių kalba, santrauka anglų kalba): <http://www.big-koordinierung.de/home>

Skyrius 2 – Užsiėmimas Nr.1: Pranešimas apie smurto šeimoje atvejį už ir prieš

Pagrindimas

Policija labiau nei kitos institucijos ir remėjai yra atsakinga už moters apsaugojimą nuo smurtaujančio partnerio bei privalo įsikišti smurto šeimoje atveju. Tokiems veiksams policijos pareigūnus įpareigoja įstatymas. Vis dėlto, tai nenuitinka automatiškai, moteris taip pat turi daug ką padaryti pati.

Kuo trumpiau ir efektyviau vyksta teisminis procesas, tuo daugiau auka pasitiks baudžiamojo teisingumo sistema.

Dažnai, prieš apsisprendžiant pranešti apie įvykį bei pradėti teisminį procesą, auka įvertina visus už ir prieš faktorius, nulemiančius jos galutinį apsisprendimą.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji suvoks, kaip svarbu tai, kad teisminį procesą galima pradėti remiantis aukos sprendimu pranešti apie smurto šeimoje atvejį.
- Besimokantys supras aukos informavimo apie galimas pasekmes svarbą.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Trumpas vaizdo klipas apie smurto šeimoje atvejo pranešimą policijai, parodantis skirtingus motyvus, nulemiančius apsisprendimą pranešti apie smurto atvejį.
- Dėlionė, padedanti suprasti priežastis, nulemiančias moters apsisprendimą pranešti ar nepranešti apie smurto šeimoje atvejį. (Priedame CD pateikta lentelė Nr. 5.2.1 neatspindi pratimo intensyvumo, patartina šį pratimą daryti e-mokymosi platformoje).

Patarimai

- Šį užsiėmimą galima susieti su moduliais, kuriuose kalbama apie stereotipus (modulis Nr.1, skyrius 2) ir rizikos įvertinimą (modulis Nr.2, skyrius Nr. 2).

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas (e-mokymasis)

Laikas

Trukmė: 50 min

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

*Vaizdo klipas "Policijos pranešimas"
5.2.1 Lentelė "Už" ir "Prieš"*

Skryrius 2 – Užsiėmimas Nr.2: Baudžiamoji teisės sistema ir aukos lūkesčiai

Pagrindimas

Nacionalinis įstatymas nulemia, kokią apsaugą smurto šeimoje auka gali gauti teismo sprendimu. Ar apsauga bus efektyvi, priklauso nuo įrodymų, kuriuos teismui pateikia smurto auka.

Nuo įrodymų priklauso ar byla bus nutraukta, ar smurtautojas bus nubaustas tik pinigine bauda, ar jam bus skirta laisvės atėmimo bausmė.

Dažnai smurto šeimoje aukos pasinaudoja apsaugos orderiu arba smurtautojui skiriamu teisės prisiartinti apribojimu, kai smurtautojas yra iškeldinamas iš namų. Šiuo atveju, smurtautojui gali būti laikinai ar nustatytu laikotarpiu uždrausta įžengti į aukos namus arba kitaip bandyti susisiekti su auka ar jos vaikais, taip siekiant apsaugoti auką ir jos vaikus nuo galimų agresijos apraiškų jų atžvilgiu.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji gebės įvardinti kreipimosi į teismą smurto šeimoje atveju privalumus.
- Besimokantieji gebės apibūdinti teisės prisiartinti apribojimo ir apsaugos orderius ir paaiškinti vieno ar kito orderio išdavimo procedūrą smurto šeimoje atveju.
- Besimokantieji gebės parengti aukos paramos teismo proceso metu strategijas.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Vaizdo klipas, kuriame parodomas teisės prisiartinti apribojimo orderio taikymo atvejis.
- Apsaugos ir teisės prisiartinti apribojimo orderių apibrėžimai ir kita susijusi informacija.
- Atitikmens suradimo pratimas, padėsiantis besimokančiam geriau suprasti skirtingus teises apribojančius orderius bei jų poveikį smurto aukai.

Patarimai

- Šis užsiėmimas turėtų būti susietas su moduliu Nr. 2, ypatin-
gai su skyriumi Nr.2, kur aptariamas rizikos įvertinimas ir saugumo planavimas.

Užsiėmimo pobūdis
*Individualus mokymas
(e-mokymasis)*

Laikas
Trukmė: 50 min

Įranga
kompiuteris

Mokymo medžiaga
5.2.2 Aukos lūkesčiai

Skyrius 2 – Užsiėmimas Nr.3: Nacionalinės teisėkūros procedūros

Pagrindimas

Teisės aktai ir reglamentai, apibrėžiantys policijos intervenciją smurto prieš moteris atvejais skiriasi kiekvienoje Europos Sąjungos šalyje.

Pavyzdžiui Olandijoje, smurto šeimoje atveju pirmiausiai informuojamas miesto meras ir jis yra atsakingas už tolimesnius sprendimus bei tyrimus. Dažniausiai policija (valstybinio prokuroro padėjėjas) organizuoja visą intervencijos procedūrą, kaip pvz. teisės prisiartinti apribojimo vykdymas ir t.t., tačiau visais atvejais smurtas šeimoje laikomas viešu nusikaltimu. Meras taip pat nusprendžia ar teisės artintis apribojimas turi būti nutrauktas ar pratęstas.

Nors demokratinėse valstybėse ir egzistuoja įvairūs nacionaliniai teisiniai skirtumai, vis dėlto yra ir panašių teisinių procedūrų, apie kurias turėtų žinoti visi gyventojai.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys susipažins su teisinėmis procedūromis.
- Besimokantys gebės patys aptarti galimą efektyvią paramą smurto aukoms.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- **Užsiėmimas Nr.3:** Teisėkūros procedūrų aspektai:
 - **3a:** Policijos vaidmuo. Atitikmens suradimo pratimas, atkreipiant dėmesį į policijos funkcijas ir kompetencijas.
 - **3b:** Advokatų vaidmuo: vaizdo klipai (dvi versijos: trumpa 17 min trukmės ir ilga – 1:05 val. trukmės); rekomendacijos bylos nagrinėjimui teisme; informacija, susijusi su aukų saugumu ir teisinės procedūros.
 - **3c:** Civilinė sauga: atitikmens suradimo pratimas, kurio esmė – supažindinti besimokančius su įvairiomis apsaugos nuo smurto šeimoje formomis, kurių paskyrimo gali prašyti smurto šeimoje auka, pvz. asmeninė apsauga, vaikų globa, teisės prisiartinti apribojimo orderis ir kt.
- **Patarimai:** Šiame užsiėmime aptariamos bendros teisinės procedūros dalys, neatsižvelgiant į kiekvienos šalies situaciją.

Užsiėmimo pobūdis
Individualus darbas

Laikas
Trukmė: 50 min

Įranga
kompiuteris

Mokymo medžiaga
5.2.3a Policijos vaidmuo
5.2.3b Baudžiamosios bylos procesas
5.2.3c Civilinė sauga
Vaizdo klipas "Advokatų vaidmuo"

Modulis 5 – Skyrius 3: Forumas diskusijoms apie įvairius smurto šeimoje aspektus

Pagrindimas

Neseniai atlikta apklausa parodė, kad forumai tampa vis populiareniais tarp specialistų ir aukų. Kiekvienas jų čia ieško profesionalios pagalbos arba bendraminčių patarimų.

Šiame skyriuje mokymų dalyviams suteikiama galimybė prašyti pagalbos, aptarti savo darbo specifiką, duoti patarimus, keistis patirtimi bei užmegzti ryšius ir t.t.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys įpras naudotis forumu ir supras, jog tai naudinga priemonė, galinti jiems padėti jų darbe kiekvieną dieną.
- Besimokantieji gebės aptarti skirtingus smurto šeimoje atvejus ir patarti vienas kitam, esant panašiai situacijai.
- Besimokantieji keisis patirtimi ir parengs gerųjų praktikų, kai siekiant padėti smurto aukai buvo taikomi smurtą šeimoje draudžiantys teisės aktai, atvejus.

E-mokymosi medžiagos aprašymas

- Interaktyvus forumas, kuriame pateikiamas diskusijai siūlomų temų, skatinančių diskusiją apie įvairius smurto šeimoje aspektus, sąrašas.

Patarimai

- Šis forumas gali būti siejamas su bendru visam mokymo kursui skirtu forumu (techninė parama, klausimai organizatoriams ir t.t.)
- Šį forumą galima lengvai apjungti su kitais moduliais.
- Nuorodos į kitus oficialius forumus, kur galima kreiptis dėl teisininko patarimo smurto šeimoje atveju, pateikiamos e-mokymosi platformoje.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas (e-mokymasis)

Laikas

*Trukmė:
3 val.*

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

- *forumas*
- *nuorodos internete*

Modulis 6: Tinklai ištekliams, paslaugoms ir bendradarbiavimui

Įvadas

“Vienas iš pagrindinių kriterijų, apibūdinančių tinklą, yra nustatytų santykių pobūdis, kuris savo ruožtu priklauso nuo resursų, kuriais kečiamasi pagal nustatytus prioritetus. Taip pat išskirti galima:

- Mainų tinklą
- Paramos tinklą
- Interesų atstovavimui/gynimui skirtą tinklą
- Į rezultatus orientuotą tinklą
- Į procesą orientuotą tinklą

Tinklais įvardijamos skirtingos organizacinės formos, kurių funkcionalumas priklauso nuo jų turinio. Bendradarbiavimo tinkluose formos gali būti įvairios - nuo atskirų asociacijų iki klubo tipo asociacijų. Pavyzdžiui, tokie faktoriai, kaip susitikimų dažnumas, formalumo laipsnis, sprendimų priėmimo struktūros (bendros sesijos, moderavimas, t.t.), tinklo narių skaičius bei jų įvairovė, tinklo prieinamumas ar jo uždumas, veikimo ribos (darbas vyksta vietos ar tarptautiniame lygmenyje), gali būti pateikiami skirtingai, priklausomai nuo pačio tinklo bei jo konteksto. Visa tai yra tinklo klasifikavimo elementai. (The Art of Networking, psl.15)

Ilgalaikė darbo patirtis, stengiantis padėti smurto šeimoje aukoms parodė, kad atskirai nieko neįmanoma nuveikti. Tuo tarpu bendradarbiavimas tarp įstaigų yra tinkamas būdas pagerinti moterų/vaikų situaciją bei efektyviai atlikti savo darbą. Pasikeitimas žiniomis ir patirtimi, taip pat žinojimas apie tai, kaip dirba kiti, tiesioginio ryšio palaikymas su kitomis organizacijomis yra vienas iš didžiausių bendradarbiavimo tinkluose privalumų.

Šį modulį sudaro tiek tiesioginio, tiek e-mokymosi dalys. Kai kurią mokomąją medžiagą, skirtą naudoti tiesioginio mokymo užsiėmimų metu, galima rasti ir e-mokymosi platformoje.

Tikslas

Šio modulio tikslas plėsti besimokančiųjų žinias ir supratimą apie tinklų kūrimą ir bendradarbiavimą smurto prieš moteris šeimoje srityje, bei didinti informuotumą apie tinklų teikiamą naudą siekiant pagerinti smurto šeimoje aukų padėtį.

Mokymosi rezultatai

Išklause šį mokymo modulį besimokantieji gebės:

- Įvardinti įvairius išteklius bei tinklus smurto šeimoje srityje
- Suprasti bendradarbiavimo procesus, bei problemas, išskylančias bendradarbiaujant tinkle
- Suprasti dalinimosi informacija procesą ir jo įtaką konkrečiai situacijai
- Atpažinti būtinybę bendradarbiauti, siekiant sėkmingai susidoroti su smurto šeimoje atveju
- Apmąstyti savo asmeninę reakciją į modulyje aptariamus klausimus.

Mokymosi skyrių apžvalga

Skyrius Nr.1: Minčių lietus (tiesioginis mokymas)

Skyrius Nr.2: Teorinė apžvalga ir aptarimas (tiesioginis mokymas)

Skyrius Nr.3: Gerosios praktikos pavyzdys - Atvejo analizė (tiesioginis mokymas)

Skyrius Nr.4: Individualus darbas ir aptarimas (tiesioginis mokymas)

Skyrius Nr.5: Poreikių ir intervencijos suderinimas (e-mokymasis)

Skyrius Nr.6: Intervencijos modeliai (e-mokymasis)

Skyrius Nr.7: Tinklo kūrimas (e-mokymasis)

Skyrius Nr.8: Informacinių ir ryšių technologijų (IT) taikymas tinkluose (e-mokymasis)

Nuorodos papildomam skaitymui

- The Art of Networking – European Networks in Education (išleido „die Berater“, Austria 2007, anglų ir vokiečių kalbomis)
- http://www.lpf.lt/en/projects/summaryEN_violence.htm
- <http://www.womenlobby.org/site/hp.asp>
- Resource Pack for Networkers, „die Berater“, Austria (anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis)
- Vickery, Graham/Wunsch-Vincent, Sacha (2007): Participative Web and User-Created Content:
- Web 2.0, Wikis and Social Networking. Paris: OECD.
- Barabasi, Albert-Laszlo (2002): Linked: The New Science of Networks. Cambridge, Mass: Perseus.

Užsiėmimas 1: Minčių lietus

Pagrindimas

Pastaruoju metu vis labiau populiarėja tinklų kūrimas ir bendradarbiavimas juose. Smurto šeimoje mažinimo srityje tiesiogiai susijusių institucijų tinklas smurto aukai suteiks efektyvesnę paramą, nei tai galėtų atlikti viena institucija.

Yra daug faktorių, galinčių teigiamai įtakoti tinkle esančių institucijų bendradarbiavimą bei jų teikiamą naudą.

Tinklai naudingi tuomet, kai:

- visos tinkle bendradarbiaujančios institucijos turi bendrą tikslą, kurį pasiekti galima tik veikiant kartu;
- būtina apjungti turimus išteklius;
- reikia apsikeisti patirtimi ir informacija;
- reikia bendrai atstovauti veiklos sritį;
- būtinas bendras supratimas, nuo kurio priklauso intervencijos sėkmė;
- reikia palaikyti kitas institucijas, dirbančias smurto šeimoje mažinimo srityje ir k.t.

Kita vertus, tinklai gali neduoti reikiamo rezultato jei:

- darbo tinkle veikla apima per daug sričių, t.y. yra per plati;
- tinklų struktūra yra per daug biurokratinė;
- tinklu naudojamos kitų sąskaita;
- kai kurie tinklo nariai yra per daug dominuojantys;
- tinkle vyksta vidinė konkurencija;
- tinklai nėra atviri naujovėms;
- tinklo dalyviai netiki vykdomo projekto būtinybe, ir k.t.

Pirmiausiai besimokančiųjų prašoma pasidalinti savo pamastymais apie tinklų bei bendradarbiavimo juose naudą ir išskylančias problemas.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantieji gebės įvardinti tinklų ir bendradarbiavimo juose naudą bei galimas problemas smurto šeimoje mažinimo atžvilgiu.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dėstytojas pristato temą prašydamas besimokančiųjų pagalvoti apie raktinius žodžius, kurie būtų susiję su bendradarbiavimu tinkle. Šiuos raktinius žodžius besimokantieji užrašo kortelėse.
- Tada dėstytojas, kartu su besimokančiais, suskirsto raktinius žodžius į dvi grupes pagal šias pagrindines temas:
 1. bendradarbiavimo nauda;
 2. efektyvaus bendradarbiavimo tinkle sunkumai.
- Rezultatai aptariami kartu su visa grupe.
- Išsakytos mintys (nauda/problemos) papildomos kitomis idėjomis.
- Besimokantys dalinasi patirtimi ir gera patirtimi.

Užsiėmimo pobūdis

Darbas su visa grupe

Laikas

Trukmė: 30 min

Įranga

Konferencinis bloknotas, rašikliai

Mokymo medžiaga

-

Užsiėmimas 2: Teorinė apžvalga ir aptarimas

Pagrindimas

Dėstytojui siūloma supažindinti besimokančius su teorine bendradarbiavimo tinkluose apžvalga iš karto po užsiėmimo “Minčių lietus” tam, kad besimokantys sustiprintų ir papildytų jo metu įgytas žinias.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės papasakoti apie bendradarbiavimo tinkle naudą ir išskylančias problemas;
- Besimokantys gebės inicijuoti diskusiją, kurios metu jie keistųsi patirtimi bendradarbiavimo tinkle tema.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dėstytojas suteikia teorinių žinių bendradarbiavimo tinkle tema panaudodamas keletą skaidrių iš prezentacijos 6.2.1 Bendradarbiavimas tinkle: resursai, paslaugos, bendradarbiavimas tarp tinklų lygindamas minčių lietaus užsiėmimo rezultatus su bendradarbiavimą tinkle aiškinančiomis teorinėmis įžvalgomis.
- Besimokantiems pasiūloma pasidalinti savo profesine patirtimi ir žiniomis, bei pateikti jų darbo pavyzdžių.

Patarimai

- Užsiėmimas gali užtrukti ilgiau, jei dalyviai bus labai aktyvūs.
- Naudojant siūlų kamuolį galima vaizdžiai pavaizduoti tinklą sudarančias sąsajas (vienas mokymo dalyvis, laikydamas siūlo galą, meta siūlų kamuolį kitam dalyviui tuo pat metu pašaukdamas jį/ji vardu. Šis dalyvis, nepaleisdamas siūlo, meta siūlų kamuolį kitam dalyviui pašaukdamas jį vardu. Taip daroma tol, kol visi grupės nariai yra įtraukti į tinklą. Šis žaidimas gali būti smagia pertraukėle teorinio užsiėmimo metu.

Užsiėmimo pobūdis

Darbas su visa grupe

Laikas

Trukmė: 30 min.

Įranga

kompiuteris, projektorius

Mokomoji medžiaga

6.2.1 Tinklo resursai

6.2.2. Dalomoji medžiaga

Užsiėmimas 3: Gerosios praktikos pavyzdys – Atvejo analizė

Pagrindimas

Austrija, remdamasi šioje šalyje galiojančiu Austrijos Federaliniu įstatymu, skirtu apsaugai nuo smurto, sukūrė teisinį pagrindą priemonių, skirtų kovai su smurtu šeimoje, kūrimui. Ši įstatyminė bazė laikoma gerosios praktikos kovoje su smurtu šeimoje modeliu visoje Europoje. Šio modelio struktūros sėkmė yra grindžiama teisinių ir socialinių priemonių kombinacija bei glaudžiu bendradarbiavimu tarp įvairių teisinių ir socialinių paslaugų institucijų.

Lietuvoje yra labai mažai mechanizmų, padedančių moterims imigrantėms/tautinėms mažumoms, patiriančioms smurtą šeimoje. Čia labai svarbu sukurti tarpusavyje bendradarbiaujančias struktūras. Savanoriškais pagrindais veikiantis tinklas, kurį sudaro įvairios organizacijos, dirbančios smurto šeimoje mažinimo srityje, buvo įkurtas Kaune (Lietuva) pagal EK finansuojamą Daphne projektą „Bendradarbiavimo tinklai, skirti kovai su smurtu šeimoje padariniais“.

Šie atvejai skiriasi savo bendradarbiavimo tinkle principu. Jais siekiama paskatinti mokymo dalyvius aptarti kiekvieno iš šių tinklų naudą ir galimus sunkumus, o taip pat įvertinti situaciją savo šalyse.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės panaudoti iš ankstesnio skyriaus įgytas naujas žinias praktinio pratimo metu;
- Besimokantys gebės aptarti dabartinę situaciją savo šalyje iš esamų tinklų kūrimo bei bendradarbiavimo tinkle būdų smurto mažinimo srityje, pusės.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dėstytojas padalina besimokančius į dvi grupes.
- Kiekviena grupė perskaito jiems pateiktą vieną iš dviejų atvejų, kur aprašomas smurto šeimoje mažinimo srityje efektyviai veikiantis tinklas. Toliau dalyvių prašoma aptarti atvejį atsakant į ten pat pateiktus keturis klausimus (remiantis prieš tai vykusiu užsiėmimu, kurio metu buvo aptariama bendradarbiavimo tinkluose nauda ir sunkumai).
- Grupėse aptarus pateiktą atvejį, visiems dalyviams pristatomi aptarimo rezultatai bei aptarimo metu kilusios idėjos.

Užsiėmimo pobūdis
Darbas vyksta 2 grupėse

Laikas
Trukmė: 30 min.

Įranga
kompiuteris

Mokymo medžiaga
6.3.1 Austrijos atvejo analizė
6.3.2 Kauno atvejo analizė

Užsiėmimas 4: Individualus darbas ir aptarimas

Pagrindimas

Besimokantiems labia praverstų galimybė gauti informacijos apie jų šalyje egzistuojantį tinklą, veikiantį smurto šeimoje mažinimo srityje. Žinodami apie vietos lygmenyje vykdomą veiklą besimokantys galės lengviau gauti informaciją bei paramą iš tinkle bendradarbiaujančių institucijų.

Patirtis parodė, kad besimokantys gali inicijuoti veiklą vietos lygmenyje, jei jame dar nėra veikiančio tinklo. Teorinėje dalyje pateikiama informacija – tai pirma užuomina kaip kuriamas tinklas ir kokios kliūtys gali pasitakyti tinklo kūrimo proceso metu.

Šiuo užsiėmimo metu siekiama parodyti mokymo dalyviams tinklo kūrimo bei bendradarbiavimo jame galimybes tuo atveju, jei jų šalyje vietos lygmenyje nėra veikiančių ir tarpusavyje bendradarbiaujančių tinklų.

Mokymosi tikslai

- Besimokantys gebės nustatyti savo šalyje vietos lygmenyje veikiančius tinklus;
- Besimokantys gebės atpažinti kiekvieno visuomenės nario, tame tarpe ir jų pačių, galimą vaidmenį ir atsakomybės ribas bei galimybes kuriant tinklus bei vykdant bendradarbiavimo tarp tinkle esančių institucijų, veiklą.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dalyviams leidžiama 10 minučių pagalvoti apie tai, kaip jie įsivaizduoja idealų tinklą, sukurtą spręsti smurto šeimoje problemas. Pasinaudojama visa anksčiau vykdytų aptarimų informacija: nauda, sunkumai, gerųjų praktikų pavyzdžiai.
- Bendro visos grupės užsiėmimo metu aptariamos visų grupės narių mintys ir visiems pritariant nupiešiamas idealus tinklas, padėsiantis spręsti smurto šeimoje problemas. Šio užsiėmimo metu dėstytojas atlieka moderatoriaus vaidmenį.

Patarimai

- Policija, sveikatos priežiūros įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, socialines paslaugas teikiančios įstaigos, savivaldybės departamentai, prieglaudos ir kt. gali būti įtrauktos į „idealaus“ tinklo sudėtį.
- Tuo atveju, jei besimokančiųjų tarpe yra atvykusių iš kitų šalių, dėstytojai turi skatinti dalyvius dalintis patirtimi viena ar kita tema. Tinklų kūrimo ir bendradarbiavimo tinkluose požiūriu tarptautinių grupių heterogeniškumas yra labai didelė vertybė.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas ir darbas su visa grupe

Laikas

Trukmė: 30 min.

Įranga

Popieriaus lapai, rašikliai

Mokymo medžiaga

6.4.1 [vairių institucijų aprašymai]

Užsiėmimas 5: Poreikių ir intervencijos suderinimas (e-mokymasis)

Pagrindimas

Labai dažnai smurtas ir jo pasėkoje išskylančios problemos (namų neturėjimas, lėšų trūkumas ir pan.) nėra vieninteliai sunkumai, su kuriais tenka susidurti smurto aukai. Norint suteikti smurto aukai tinkamą pagalbą, būtina taikyti tarpžinybinio bendradarbiavimo metodą, t.y. tarpusavyje bendradarbiaujant įvairių institucijų ir paramą teikiančių organizacijų darbuotojams. Efektyvus visų šių organizacijų bei įstaigų bendradarbiavimas užtikrins aukai ir jos vaikams maksimalią apsaugą ir saugumą.

Šio užsiėmimo metu pateikiamas praktinis aukos poreikių ir intervencijos suderinimo pavyzdys.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės suderinti nuo smurto šeimoje nukentėjusių moterų poreikius ir intervencijos proceso pobūdį.

E-mokymosi užsiėmimų aprašymas

- Pirmiausiai besimokantiems pateikiamas gerosios praktikos pavyzdys, kuriame aprašomi moters, patiriančios smurtą iš savo partnerio, poreikiai bei apibūdinamos institucijos, kuriuos bendradarbiauja tam, kad galėtų tuos norus patenkinti.
- Vėliau, besimokančiųjų prašoma pagalvoti apie atsakymus į šiuos klausimus:
 - Kokio pobūdžio tinklą jūs pasirinktumėte? (pvz.: atvirai prieinamą visiems ar labiau uždara, klubo tipo, koks turėtų būti tinklo veiklos tikslas, tinklo organizavimo forma – daugiau formalus ar neformalus, ir t.t.)
 - Kokiais resursais norėtumėte pasidalinti su kitais?
 - Kokios priežastys priverstų jus palikti tinklą?
- Apsvarstę šiuos klausimus dalyviai, neturintys darbo tinkle patirties, turėtų pagalvoti, su kuo jie norėtų užmegzti ryšį bei iš karto žengti pirmą žingsnį ir susisiekti su vienu iš savo kolegų.
- Dalyviai, jau esantys tinkle, turėtų pamąstyti apie tai, ar šis tinklas gali tinkamai padėti smurto aukai spręsti jos problemas. Jei ne – kokios papildomos organizacijos/institucijos galėtų įsitraukti į tinklo veiklą?

Patarimai

- Šiuo gerosios praktikos pavyzdžiu siekiama suteikti besimokantiems žinių apie skirtingus smurto aukos poreikius bei priversti dalyvius įvertinti savo tinklą veiklą arba, jei tinka, su kuo jie turėtų bendradarbiauti tinkle.

Užsiėmimo pobūdis
Individualus darbas

Laikas
Trukmė: 2 val.

Įranga
kompiuteris

Mokymo medžiaga
6.5.1 Intervencijos modelis - MARIA"

Užsiėmimas 6: Intervencijos modeliai (e-mokymasis)

Pagrindimas

Kiekviena šalis ieško savo sprendimų su smurtu šeimoje susijusioms problemoms spręsti. Kitose Europos šalių modeliai suteikia galimybę susipažinti su įvairiais darbo smurto šeimoje mažinimo srityje metodais bei padeda sulyginti esamą situaciją savo šalyje su atitinkama situacija kitoje šalyje. Intervencijos modeliai gali pasitarnauti kaip gairės toms šalims, kuriose spręsti smurto šeimoje problemos tik pradedamos spręsti.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys praplės savo turimas žinias apie sėkmingą bendradarbiavimą tinkle konkrečiais pavyzdžiais, kuriuose aptariamas atskirų institucijų, esančių paramos smurto aukai grandyje, bendradarbiavimas;
- Besimokantys sužinos tai, kad metodai turi atitikti vietos/regiono struktūrą.

E-mokymosi užsiėmimų aprašymas

- Pateikiami trys intervencijos pavyzdžiai:
 1. Švedija – Malmės miesto integruota smurto šeimoje programa
 2. Jungtinė Karalystė – Kardifo moterų saugumo padalinys
 3. Jungtinė Karalystė –Harrow prieglobstis
- Besimokančiųjų prašoma atidžiai perskaityti visus tris pavyzdžius ir pasirinkti vieną iš jų.
- Besimokantys raginami nupiešti pasirinkto pavyzdžio atveju bendradarbiaujančių partnerių planą ir pasistengti suprasti, kaip dirbama – kas su kuo dirba ir kaip?
- Besimokantys įkelia savo darbo rezultatus į platformą, kur jie gali sulaukti atsako iš kitų besimokančiųjų ir dėstytojo.

Patarimai

- Įprasta, kad mokymų dalyviai labai domisi galimybe daugiau sužinoti apie kitas šalis, keistis žiniomis, o taip pat ir įvardinti esamus panašumus ir skirtumus. Šiuo tikslu e-platformoje yra sukurtas forumas, suteikiantis mokymų dalyviams keistis nuomone ir patirtimi.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 2 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

6.6.1 Intervencijos modelis -Švedija

6.6.2 Intervencijos modelis – Kardifas, Jungtinė Karalystė

6.6.3 Intervencijos modelis- Harrow, Jungtinė Karalystė

Užsiėmimas 7: Tinklo kūrimas (e-mokymasis)

Pagrindimas

Internete galima rasti keletą sėkmingo bendradarbiavimo pavyzdžių, kai partnerystę sudaro daug dalyvių. Vis dėl to, yra regionų/šalių, kur didesniu dalyvių skaičiumi pasižyminčios partnerystės ir tinklai iki šiol nėra kuriami.

Šio užsiėmimo metu besimokantys supažindinami su tinklo kūrimo būdais, atskirai pabrėžiant tinklo kūrimo proceso metu išskylančias problemas, bei pateikiant šių problemų sprendimų variantus.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys sužinos apie tinklų vaidmenį sprendžiant iškilusias problemas;
- Besimokantys gebės aprašyti tinklo kūrimo procesą;
- Besimokantys gebės įvardinti sunkumus, kurie iškyla kuriant tinklus, bei nurodyti galimus tų problemų sprendimų variantus.

E-mokymosi užsiėmimų aprašymas

- Besimokantys peržiūri prezentaciją apie tinklo kūrimą.
- Besimokantiems siūloma pamąstyti apie problemas, išskylančias bendradarbiaujant tinkle ir pateikti galimus jų sprendimo variantus, pasinaudojant prezentacija bei ankstesnio užsiėmimo metu nagrinėtų intervencijos modelių pavyzdžiais.
- Aptarimo metu siūloma atlikti pratimą 6.7.2 Kodėl tinklai neveikia? Jame pateikiamas problemų sąrašas, o besimokančiųjų prašoma pasiūlyti galimus tų problemų sprendimo variantus.

Patarimai

- Efektyvaus tarpžinybinio bendradarbiavimo sprendžiant smurto šeimoje problemas vadovas “Bridging Gaps – Working together for the prevention of violence against women and children”, kurį parengė projekto partnerystė: http://www.wave-network.org/images/doku/homepage_bg_manual_fromgoodinterventionstogoodcooperation3.pdf. Čia pateikiami veiksmingo bendradarbiavimo tarp valstybinių įstaigų ir moterų nevyriausybių organizacijų nurodymai ir standartai.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 2 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

6.7.1. Tinklo kūrimas

6.7.2 Kodėl tinklai neveikia?

Užsiėmimas 8: Informacinių ir ryšių technologijų (IRT) taikymas tinkluose (e-mokymasis)

Pagrindimas

Tinkluose, kuriuos sudaro daug dalyvių iš skirtingų regionų ar šalių, informacinių ir ryšių technologijų (IRT) naudojimas padeda įveikti atstumus bei užtikrina nenutrūkstamą bendravimą ir bendradarbiavimo procesą. Įvairios IRT priemonės tokios, kaip forumai, Skype, tiesioginės konferencijos internete kambariai ir internetiniai dienoraščiai, padeda tinklo nariams efektyviai bendrauti bei bendradarbiauti.

Šio užsiėmimo tikslas – apžvelgti dažniausiai tinkluose naudojamas technologijas bei padėti besimokantiems nuspręsti, kokios technologijos taikytinos viename ar kitame tinklui.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės nurodyti IRT priemones, kurios būtų naudingos bendradarbiavimo tinkle nenutrūkstamai veiklai užtikrinti.

E-mokymosi užsiėmimų aprašymas

- Besimokantiems pristatomi pasirinktos IRT priemonės, galinčios palengvinti bendradarbiavimą tinkle, bei pateikiami praktiniai pavyzdžiai.

Patarimai

- E-mokymosi aplinka taip pat yra labai perspektyvi priemonė, galinti padėti mokytis tinkle bei skatinanti bendradarbiavimą bei bendravimą tarp tinklo narių per forumus, kuriuose yra galimybė visiems pasidalinti savo mintimis.

Užsiėmimo pobūdis

Individualus darbas

Laikas

Trukmė: 2 val.

Įranga

kompiuteris

Mokymo medžiaga

*6.8.1 IRT taikymas
tinkluose*

Modulis 7: Smurto prevencija

Ivadas

“Kampanijos rengimas – tai procesas, kai žmonės mobilizuojami apsijungti tam, kad kartu galėtų imtis veiksmų, paskatinančių galinguosius priimti sprendimą padėti bejėgiams gauti naudą, bet ne kenkti jiems”. (Tearfund Youth: What is campaigning: <http://youth.tearfund.org/students/campaign/what+is+campaigning.htm>).

Pasaulyje yra nemažai visuotinių kampanijų, kurių tikslas yra užkirsti kelią bei visai eliminuoti smurtą prieš moteris, gerosios praktikos pavyzdžių. Iš jų, galima paminėti UNiTE kampaniją, kurią 2008 pradėjo Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius Ban Ki-moon. UNiTE – tai daugelio metų trukusios pastangos paraginti visų šalių vyriausybes, visuomenės atstovus, moterų organizacijas, jaunimą, privatų sektorių, žiniasklaidas ir visą JT sistemą apjungti pajėgas tam, kad pasipriešinti visuotinai paplitusiems smurtui prieš moteris ir mergaites. Taip pat žinoma ir Baltojo Kaspino kampanija, kurią 1991 metais iniciavo saujelė vyrų, kurie nusprendė, kad tai yra jų pareiga paraginti vyrus kalbėti viešai apie smurtą prieš moteris. Kampanijos, kurioms vadovavo tiek moterys, tiek vyrai, buvo vykdomos daugiau nei 55 šalyse. Visų kampanijų pagrindinis tikslas buvo šviesti vyrus ir berniukus, o kai kuriose šalyse buvo bandoma skatinti visuomenės suvokimą apie būtinybę sustabdyti smurtavimą prieš moteris.

Smurto šeimoje mažinimo kampanijos niekada nebuvo pelningomis, todėl ir biudžetas, skirtas jų vykdymui, yra gana nedidelis. Mes kalbame apie finansinį tvarumą. Šiuo metu, kai žodžiai „finansinė krizė“ yra kiekvieno piliečio kasdieniniame žodyne, ypač aktualia tema tampa rėmimas ir finansavimas. Kitas svarbus kampanijos įgyvendinimo ir jos palaikymo aspektas – susitarimai tarp socialinių partnerių ir partnerystė, užmegzta prieš imantis kampanijų ar kitų iniciatyvų smurto šeimoje mažinimo tema.

Galime sau užduoti šį klausimą: kiek socialiniai partneriai žino apie mus? Koks yra visuotinis požiūris į mus, kaip organizaciją ir kaip asmenis?

Tikslas

Šiuo moduliui siekiama paskatinti besimokančius suvokti savo socialinį tapatumą, kuris būtų matomas ir užtikrintų, jog visuomenei ir socialiniams partneriams bus perduota teisinga žinia, o taip pat kuris padėtų jiems suvokti, ko iš tiesų norima iš partnerystės bei planuojamos kampanijos. Tai yra pirmas etapas, kuris yra būtinas, prieš pradedant planuoti kampaniją, ypač jei ketinama planuoti ir įgyvendinti kampaniją kartu su socialiniais partneriais, taip užtikrinant, jog kampanija bus tvari ir įgyvendinama.

Šiame modulyje pateikti užsiėmimai prasideda nuo parengiamųjų veiksmų bei savistabos. Vėliau pereinama prie e-mokymosi užsiėmimų planuojant tvarias ir įgyvendinamas kampanijas.

Mokymosi rezultatai

Baigę šį modulį besimokantieji gebės:

- suvokti savo vertybes;
- parengti strategiją smurto šeimoje mažinimo srityje, turinčią viziją ir paremtą vertybėmis;
- planuoti aktyvią visuomeninę smurto šeimoje mažinimo kampaniją;
- taikyti foresight metodiką analogiškai planuojamoms įgyvendinamoms ir tvarioms kampanijoms.

Mokymo skyrių apžvalga

Šį modulį sudaro tiesioginio mokymosi ir e-mokymosi užsiėmimai:

Skyrius Nr.1 : Apšilimas (tiesioginis mokymasis)

Skyrius Nr.2 : Įvadas: kas esame, ką norime pasiekti (ne tai, ką galvojame, jog norime pasiekti) (tiesioginis mokymasis)

Skyrius Nr.3 : Savo vertybių suvokimas (tiesioginis mokymasis)

Skyrius Nr.4 : Savo vizijos apibrėžimas: sau ir savo kampanijai (tiesioginis užsiėmimas)

Skyrius Nr.5 : Ateities planavimas atsižvelgiant į realybę (tiesioginis mokymasis)

Skyrius Nr.6 : E-mokymosi užsiėmimo įvadas: investavimas plačiąja prasme (tiesioginis mokymasis)

Skyrius Nr.7 : Foresight metodikos taikymas planuojant tvarią ir įgyvendinamą smurto mažinimo kampaniją (e-mokymasis)

Nuorodos papildomam skaitymui

- UNiTE kampanija: <http://www.un.org/en/women/endviolence/about.shtml>
- Vaizdo klipas, susumuojantis UNiTE kampanijos tikslus: <http://www.youtube.com/watch?v=Yy2Aaotq5XQ>
- Baltojo Kaspino kampanija: www.whiteribbon.ca

Užsiėmimas 1: Apšilimas

Pagrindimas

Misijos formulavimas – tai įprasti žodžiai, vartojami įmonei ar organizacijai kuriant savo įvaizdį, tačiau tai tik įvaizdis. Kuriant kampanijas reikia būti labiau realistiškais.

Šį užsiėmimą sudaro žaidimas vaidmenimis, kurio metu besimokantys dirba poromis. Kiekvienoje poroje, vienas iš dalyvių yra panaudotų automobilių pardavėju, o kitas dalyvis – interneto svetainės dizaineriu. Naudotų automobilių pardavėjas tariausi su interneto svetainės dizaineriu savo įmonės interneto svetainės projektą. Neįtikėtina, bet įmonės interneto svetainė turi perteikti prekeivio naudotais automobiliais vertybes!

Šiuo užsiėmimu siekiama suaktyvinti ir susieti tarpusavyje visą grupę, o taip pat ir paskatinti juos mąstyti kūrybingai, išeinant iš įprasto mąstymo rėmų. Šis užsiėmimas duos grupei tą impulsą, kurio jiems reikės atliekant užduotis kitų užsiėmimų metu.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys bus pasirengę imtis kitų užduočių, kuriose reikės atpažinti savo vertybes ir žodyną.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dalyviai sėdi poromis bei trumpai pasižymi pastabas, susijusias su naudotų automobilių pardavėjui kuriamą interneto svetaine. Dalyvių prašoma apsispręsti dėl vertybių, kurias pardavėjas nori perteikti potencialiems pirkėjams per savo interneto svetainę. Taip pat dalyviai turi pagalvoti, kaip jie bandys tai padaryti. Po penkias minutes truncančio aptarimo, jie turi pranešti visai grupei, kokią pagrindinę panaudotų automobilių pardavėjo vertybę jie pasirinko, o taip pat kokį tekstą ar šūkį jie naudos kuriamoje interneto svetainėje, o taip pat kokias spalvas pasirinks.

Patarimai

- Galima užsiėmimą padaryti dar įdomesniu, jei besimokantiems liepsite internete susirasti naudotų automobilių, iš kurių keletas būtų labai prasto stovio, nuotraukų. Šiuo atveju, dalyviai turi įsivaizduoti, jog tai ir yra tikroji naudotų automobilių pardavėjo turima pasiūla.
- Užsiėmimą taip pat galima pagyvinti susirandant internete juokingų naudotų automobilių pardavėjų nuotraukų. Šių nuotraukų galima rasti Amerikos interneto svetainėse.

Užsiėmimo pobūdis

Dalyviai pasidalina į grupes po du.

Laikas

Trukmė: 15 min.

Įranga

Popieriaus lapai ir rašikliai

Mokymo medžiaga

Užsiėmimas 2: Įvadas: kas esame, ką norime pasiekti (ne tai, ką galvojame, jog norime pasiekti)

Pagrindimas

Šiuo užsiėmimu siekiama paskatinti besimokančius pagalvoti apie jų organizacijos vertybes, apie tas vertybes, kurių jie tikisi iš potencialių partnerių, o taip pat ir apie tai, kokiais būdais jų organizacijos praneša apie savo vertybes kitiems.

Tai tylus žaidimas, kurio metu kiekvienas dalyvis kortelėje turi užrašyti tas vertybes, kurių jie tikisi iš potencialių partnerių organizacijų.

Ši veikla susieja apšilimo pratimą su kitais užsiėmimais bei supažindina su bendros darbo aplinkos savistaba.

Mokymosi rezultatai

Besimokantys gebės nustatyti svarbiausias jų organizacijos vertybes.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dalyviams leidžiama dvi minutes pagalvoti apie pagrindines vertybes, kurias pateikia jų organizacija ir užrašyti kortelėje.
- Per kitas 3 minutes dalyviai vaikšto kambaryje ir renkasi potencialius partnerius, su kuriais juos vienyty bendros pastangos smurto šeimoje mažinimo kampanijos metu.
- Formuojamos nedidelės grupės.
- Dalyviams susiskirsčius į mažas grupes, jų prašoma per 5 minutes rasti būdą, kaip jie galėtų apibrėžti savo organizacijų bendrų vertybių fondą.
- Kiekviena grupė praneša savo rezultatus kitiems dalyviams per 1-2 minutes.

Patarimai

- Šio užsiėmimo esmė – minčių lietus, t.y. labai svarbu mąstyti greitai ir užsirašyti pirmą į galvą atėjusią mintį. Tai padės išlaikyti tą grupės impulsyvumą, kurį ji gavo ankstesnio užsiėmimo metu.
- Šis užsiėmimas – tai puiki galimybė padėti tiems dalyviams, kurie stengiasi likti šešėlyje, kai reikia pasirodyti ir kalbėti viešai.

Užsiėmimo pobūdis

Dalyviai dirba individualiai ir grupėse

Laikas

Trukmė: 15 min.

Įranga

Popieriaus lapai ir rašikliai

Mokymo medžiaga

Užsiėmimas 3: Savo vertybių suvokimas

Pagrindimas

Ankstesnio užsiėmimo metu besimokantieji buvo skatinami apmąstyti vertybes, kurias jų manymu bando išreikšti jų organizacija. Be abejo, tai buvo atliekama jau esamos situacijos atveju. Šio užsiėmimo metu viskas vyks atvirkščiai – besimokantys turės įvardinti savo pačių vertybes.

Šio pratimo pagalba besimokantys atpažins savo vertybes jiems pateiktų vertybių sąrašą, ir iš jų rinksis tas vertybes, kurias jų manymu yra jiems pačios svarbiausios tol, kol jiems liks trijų žodžių teiginys. Taigi...štai ir turime dalyvius, kurie nustatė savo vertybių kodeksą.

Galiausiai dalyviai turi perteikti savo vertybes atsižvelgdami į savo organizaciją ir įvertinti, kiek jų vertybės skiriasi nuo jų organizacijos vertybių. Šio užsiėmimo principas – skatinti suvokimą, jog nors tarpusavyje bendradarbiauja organizacijos, reikia nepamiršti, jog partnerystė yra ne tik tarp organizacijų, bet ir tarp kiekvieno asmens.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys realiai įvertins save, savo gebėjimus ir galimybes.
- Besimokantys bus paskatinti prisiimti atsakomybę savo profesiniame gyvenime bei veikti atsižvelgiant į tai, kiek panašios yra jų vidinės vertybės ir tos vertybės, kurias jie demonstruoja savo elgesiu asmeniniame ir organizacijos lygmenyje.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Visi dalyviai sėdi ratu. Jiems leidžiama per 5 minutes pagalvoti apie tai, ką jie atliko bet kuriuo savo gyvenimo metu ir dėl ko jie jautėsi labai patenkinti.
- Kiekvienas dalyvis apie tai papasakoja visai grupei (5 minutes)
- Dėstytojas duoda besimokantiems lapą, kuriame iš anksto surašo daug įvairių vertybių. Besimokantiems liepiama pažymėti ne daugiau nei 10 vertybių, kurias jų manymu atitinka jų pagrindines asmenines vertybes.
- Iš pasirinktų dešimties vertybių dalyviai išsirenka penkias, vėliau trijų užrašo panašiai taip: Aš – jūmorą, jausmą, protą, sąžiningumą.
- Per kitas 5 minutes kiekvienas dalyvis pagalvoja, kaip pasirinktos trys vertybės yra panašios į tas jų organizacijos vertybes, kurias pasirinko ankstesnio užsiėmimo metu, ir papasakoja visai grupei.

Užsiėmimo pobūdis

Dalyviai dirba individualiai ir grupėje.

Laikas

Trukmė: 30 min.

Įranga

Popieriaus lapai ir rašikliai

Dėstytojo parengtas vertybių sąrašas

Mokymo medžiaga

7.3.1 Vertybių sąrašas

Užsiėmimas 4: Savo vizijos apibrėžimas : sau ir savo kampanijai

Pagrindimas

Nuo vertybių prie vizijos: šio užsiėmimo metu besimokantys skatinami suvokti savo kampaniją kaip savo vizijos įgyvendinimą ar realizavimą. Tai svarbus etapas ir dalyviams būtina priminti, jog šio užsiėmimo metu jie žingsnis po žingsnio nustatys savo pačių ir jų organizacijų tapatumą. Šio užsiėmimo esmė – išmokyti užmegzti socialinę partnerystę, galinčią kurti tvarias ir įgyvendinamas smurto mažinimo kampanijas. Dalyviai turi būti tikri dėl savo vertybių ir apie tai pranešti kitiems.

Taigi, vėl grįžtama į pradžią. Skirtumas tarp naudotų automobilių pardavėjo ir mokymo dalyvių yra tai, kad pastarieji yra susikūrę savo vertybių, kuriomis jie tiki, sąrašą, kai tuo tarpu jų organizacija turi savo tapatybę, kuri nustatyta gerai apgalvojus viziją, o ne pasirinkta trumpalaikių rezultatų pasėkoje.

Šio užsiėmimo metu dalyviai sužino, kaip jie gali sukonzentruoti visą savo energiją į savo ir savo organizacijos viziją. Dalyviai taip pat yra skatinami pamąstyti apie tai, kas juos ypatingai domina jų darbe ir yra motyvuojami įgyvendinti didelius sumanymus remdamiesi praeties pasiekimais.

Mokymosi rezultatai

Besimokantys gebės atskirti viziją nuo realių rezultatų.

Tiesioginio mokymo užsiėmimų aprašymas

- Dalyviai susiskirsto į tas pačias grupes, kaip ir antro užsiėmimo metu.
- Grupės nariai pasidalina tarpusavyje savo ir savo organizacijos vertybėmis ir pradeda kurti hipotetišką kampaniją, kurios vertybės turėtų atsispindėti jos interneto svetainėje.
- Kiekviena grupė trimis sakiniais aprašo kampanijos misiją. Šie trys sakiniai besimokantiems bus nemažas kalbos iššūkis. Dėstytojas pasiūlo besimokantiems naudoti grupėje aptartas vertybes kaip raktinius žodžius jų misijos aprašyme.
- Kiekvienas juodraštinis kampaniją aprašantis tekstas turi atspindėti mintį, kodėl pasirinkta kampanija ir kas bus pasiekta jos metu.
- Užduotis gali būti pasunkinta, reikalaujant, jog tekste būtų įtraukti ir kampanijoje dalyvaujančių partnerių vardai. Tai galėtų būti organizacijos pavadinimas ir trumpas sakinytis apie organizacijos vertybes ir viziją.

Patarimai

- Užduoties atlikimas bus daug spalvingesnis, jei dėstytojas paprašys mokymo dalyvių sukurti ir nupiešti interneto svetainės dizainą. Šiuo atveju, kampanijos misija būtų perteikiama per piešinius.

Užduoties pobūdas

Dalyviai dirba individualiai ir grupėse

Laikas

Trukmė: 20 – 30 min.

Įranga

Popieriaus lapai ir rašikliai

Mokymosi medžiaga

Užsiėmimas 5: Ateities planavimas atsižvelgiant į realybę

Pagrindimas

Taigi, besimokantys jau turi susidarę savo asmeninių ir savo organizacijos vertybių sąrašą, jau geba miglotai suprojektuoti savo kampaniją su vizija, atspindinčia vertybių visumą. Dabar atėjo metas pradėti rengti savo kampaniją. Tačiau besimokančiųjų vertybės buvo pasirinktos taip, kad būtų galvojama apie kampaniją... tačiau ar tos vertybės atitinka tų, kuriems skirta kampanija, vertybes?

Tai greito minčių lietaus užsiėmimas. Dalyviai užrašys lentoje žodžius, apibūdinančius kampanijos auditoriją..galutinis kampanijos įvaizdis gali būti ne toks jau puikus...

Šio užsiėmimo metu apibendrinami kiekvieno dalyvio pamąstymai apie jo paties vertybes, viziją ir kaip jis/ji numato realiai įgyvendinti tai, apie ką bandė informuoti kitus savo profesijos atstovus ar partnerius, kuriamoje smurto šeimoje mažinimo kampanijoje. Šis užsiėmimas yra e-mokymosi apie tvarias ir įgyvendinamas smurto šeimoje mažinimo kampanijas, pagrindas.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės perkelti abstrakčias ankstesnių užsiėmimų mintis į realybę.

Užsiėmimų aprašymas

- Dalyvių prašoma sėdėti savo vietose ir vaizduoti, jog jie žiūri televizorių, kuriame netikėtai atsiranda PACT vaizdo klipas. Kokios būtų jų reakcijos?
- Dėstytojas užduoda svarbius klausimus dalyviams, kurių prašoma konferenciniame bloknote ar lentoje užrašyti žodžius, kurie apibūdina pasyvią televizijos auditoriją (inertiškas, išsiblaškęs, pasyvus ir t.t.). Ar auditorija tikrai suvoks tai, ką jie stengiasi pasakyti per savo kampaniją? Ar čia padėtų informacijos pakartojimas?

Patarimai

- Prieš šį užsiėmimą dėstytojas turi peržiūrėti susijusią informaciją šio modulio pamokoje, pateiktoje e-platformoje. Taip dėstytojas galės pradėti naudoti šios pamokos žodžius, kaip pavyzdžiui: mūsų vertybės yra mūsų kampanijos varomoji jėga, mes galime pasinaudoti auditorijos inertiškumu ar jos nereagavimu pasirinkdami vidutiniškai prastą scenarijų.

Užsiėmimo pobūdis

Dalyviai dirba grupėje

Laikas

Trukmė: 15 min.

Įranga

Stacionarus ar
nešiojamas kompiuteris
Balta lenta arba konfer-
encinis bloknatas

Mokymo medžiaga

Užsiėmimas 6: E-mokymosi užsiėmimo įvadas: investavimas plačiaja prasme

Pagrindimas

Šis užsiėmimas yra ne daugiau, kaip baigiamosios pastabos. Besimokantiems būtina dar kartą priminti, kad visos veiklos turi loginę seką, pradedant nuo savistabos ir baigiant kampanijos su kitais partneriais planavimu.

Šio užsiėmimo metu dalyviams pateikiami terminai ir išsireiškimai tokie, kaip Laukinė Korta, Veiksmų planas, Varikliai ir kt., kurie bus naudojami e-mokymosi metu taip parengiant besimokančius praktiniam užsiėmimui.

Mokymosi rezultatai

Besimokantys susipažins su e-mokymosi užsiėmimo metu vartojamais žodžiais ir išsireiškimais.

Užsiėmimo aprašymas

- Užsiėmimo apibendrinimo metu besimokančių prašoma prisiminti savo vertybes bei jas užrašyti lape. Pabaigoje būtina akcentuoti kažką panašaus į tai: atminkite, jog jūsų vertybės yra tai, ką žmonės jummyse mėgsta.

Patarimai

- Užsiėmimo pabaigoje duokite besimokantiems prezentaciją, atspausdintą iš e-mokymosi užsiėmimo. Tai ypač naudinga po to, kai besimokantys jau pasirėngė šiam užsiėmimui.

Užsiėmimo pobūdis

Dalyvauja visa grupė

Laikas

Trukmė: 5 min.

Įranga

-

Mokymo medžiaga

7.6.1 Foresight

Užsiėmimas 7: Foresight metodikos taikymas planuojant tvarią ir įgyvendinamą smurto mažinimo kampaniją (e-mokymasis)

Įvadas

Smurto šeimoje mažinimo kampanijų auditoriją dažnai sudaro neaktyvūs žmonės, kuriems kampanijos akcentuojama problema yra svetima. Visais atvejais, būtent nuo kampanijos priklauso ar didės susidomėjimas ja, ar didės asmeninis žmonių susidomėjimas kampanijos akcentuojama problema. Nors laukiamas dėmesys vis dėlto bus susijęs su gailėsčiu, kaip tai besikambėtų ciniškai, būtinas strateginis veiklos planavimas, ypačiai siekiant visuomenės pritarimo ir paramos.

Kampaniją kuriantis asmuo turi žinią, kurią nori išsiųsti ir todėl ji/jis privalo parengti planą, kuris dažniausiai priklauso nuo turimos patirties ir išteklių.

Šio užsiėmimo metu dalyviai mokysis planuoti tvaresnes ir labiau įgyvendinamas smurto šeimoje mažinimo kampanijas, pasinaudodami Foresight metodika. Dalyviai mokysis projektuoti sėkmę planuodami savo veiksmus, kuriuos sudaro elementai, svarbūs kampanijos rengimo ir įgyvendinimo proceso metu. Kampanijos planavimas pateikiamas kaip malonus užsiėmimas. Jos metu kiekvienas dalyvis atras savo formulę, kurią galės taikyti pakartotinai kitų kampanijų kūrimo metu. Užsiėmimo metu besimokantys sužinos apie pagrindinius elementus, nuo kurių priklauso kampanijų sėkmė ar nesėkmė. Dalyviai nustatys pagrindinius variklius, sukurs laukinę kortą, tada priešpastatys variklius vieną prieš kitą ir sukurs apsidraudimo priemones tam, kad galėtų laukinę kortą paversti planu.

Mokymosi rezultatai

- Besimokantys gebės nustatyti kampanijos sėkmės faktorius ir sukurti scenarijų.
- Besimokantys gebės aprašyti strategijos kūrimo, panaudojant foresight metodą, procesą bei parengs kampanijos veiksmų planą.

E-mokymosi užsiėmimų aprašymas

Audio sesija su praktine prezentacija leis besimokantiems stabdyti mokymosi procesą ir atlikti audio sesijos metu paaiškintus pratimus. Tai nėra tik teorinė foresight metodiką pristatanti pamoka. Čia pateikiami tie metodai, kuriuos galima puikiai naudoti kampanijos planavimo proceso metu.

Taikytini mokymo metodai

Šią audio sesiją labai naudinga taikyti praktinių užsiėmimų metu. Jos metu besimokantys galės patys išbandyti metodus, paaiškintus balsu. Besimokantys visada gali sustabdyti įrašą ir vėl įsijungti po to, kai atliks pratimą tam, kad galėtų jį patikrinti.

Užsiėmimo pobūdis

Darbas grupėje

Lakas

Trukmė: 45 min be praktinių užduočių atlikimo.

Įranga

kompiuteris su interneto prievalu

Mokymo medžiaga

7.7.1-7.7.9 Audio sesija

E-mokymosi užsiėmimų aprašymas

Šis užsiėmimas pateiktas pagal struktūrą, atitinkančią loginį planą. Šis planas labai naudingas tiems, kurie neturi darbo su foresight metodais patirties.

1. Foresight modelis – tai ne ateities spėjimas.
2. Sėkmės projektavimas.
3. Pagrindinių variklių numatymas.
4. Laukinė korta...svajonė.
5. Variklių priešpastatymas vienas prieš kitą.
6. Pasirink, kada sustoti. Tai sudėtinga, tačiau gyvenimą padaro paprastesniu.
7. Laukinė korta tapo realia...pradėk planuoti
8. Išvados

Patarimai

- Šioje audio pamokoje kartu su balsu yra galimybė naudotis ir PPT formato prezentacija. Ši puiki balso ir grafinės išraiškos kombinacija sukurta tam, kad besimokantys galėtų ją pasinaudoti kas kartą, kai jiems reikia reikia atlikti kampanijų planavimo praktinę užduotį.